

1697.

1. Bodinus, Henricus: Disputatio inaug. juridica ad l. milites

IX. C. de quaestione.

2^a & 3^a Bodinus, Henricus: Theses inaugurales circa processum inquisi-
torium. 2 Sempl. 1699 et 1715

3^a & 4^a Bodinus, Henricus: De jure circa ebrietatem. 4 Sempl.
1697, 1705, 1746 et 1736

4^a & 5^a Bodinus, Henricus: De sodomia. 3 Sempl. 1697 et 1744

5^a & 6^a Bodinus, Henricus: De abusu et usu Torturae.

5^a & 6^a Bodin, Henricus: De usu et abusu Torturae.
2 Sempl. 1726 et 1735

6. Cellarius, Christophorus; Prosektor: Elegantioris Litteraturae
Collegium ... domus aperit, commendat.

7. Hoffmannus, Fridericus: De salubritate fluvius decem-
chordalis.

8. Hoffmannus, Fridericus: De fistularum nova, tuba ac
compendiosa sententia.

9^a et 6^b Ludovicus, Rob[er]t[us] [P]ol[on]us: De jure, quod sibi Galliarum
rex in Lotharingiam postulavit usurparitque dactenus
scripta dissertatio, rerum serie et duce temporis usque
producta. 2 Exmpl. 1697 et 1712.

10. Schneider, Johannes Fridemannus: De dominio eminente
habito respectu ad jus subditorum

11. Stahl, Georgius Ernestus: De impotentia viri.

12. Stahl, Georgius Ernestus: De morbo retrogrado.

13. Stawinski, David: De donationibus principum imperii

14^{a, b, c} Stijkius, Francus Samuel: De sanctitate residentium

3 Exmpl. 1697, 1739.

15^a et 6^b Stijkius, Francus Samuel: De juramenti Calumnial
remissione. 2 Exmpl. 1697 et 1725.

9

10

11

12

13

14

15

1697
17
10
10
107.
2. D. B. V. 17.
DISSERTATIO JURIDICA SOLENNIS
LOCO INAUGURALIS

De
BODEMERIA,

QUAM
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,
SERENISSIMO PRINCIPE AC DOMINO,
DN. FRIDERICO WILHELMO,
MARCHIONE BRANDENBURG, ELECTORATUS
HÆREDE. &c. &c. &c.

IN INCLYTA ACADEMIA FRIDERICIANA
EX DECRETO ILLUSTRIS FACULTATIS JURIDICÆ
P R Æ S I D E

DN. HENRICO BODINO,
POTENT. ELECT. BRANDENB. CONSILIARIO ECCLESIAST.
IN DUCATU MAGDEBURGENSI GRAVISSIMO, PROFESSORE
JURIS ORDINARIO, ET FACULT. JURID.
h. s. DECANO,

PATRONO, PROMOTORE AC HOSPITE
SVO DEVENERANDO,
PRO LICENTIA

Summos in utrôque jure honores & privilegia Do-

ctoralia quandocunque capessendi,

D. XVII. DECEMB. ANNO M DC XCVII.
horis ante- & pomeridianis

IN AUDITORIO MAJORI

Publico Eruditorum examini submitte

HENRICUS RADEMIN Hamburgensis.

HALÆ MAGDEBURGICÆ,

LITERIS JOHANNIS JACOBI KREBSII, ACAD. TYPOGR.

W. D. A. N. &
DISSERTATIO JURIDICA SOLENNIS
LOCO INAUGURALIS

BODENMERIA

RECTOR MAJESTATISSIMO
DN. FRIEDRICH WILHELMO
MARCHIONI BRANDENBURG. ELECTORATI

DEO

IN FACULTATE ACADEMIAE FRIEDERICIANAE
EX DECRETO ILLUSTRISSIMAE FACULTATIS JURIDICAE
P. R. A. S. I. D. E.

PATRIBUS

SACRUM.

PRO LICENTIA
Summos in unquam huc honores & privilegia Do-

ctorum quaeque capessendi
D. XII. DECEMBER. ANNO M. DC. XXVII.

hous ante & pomeridianis
IN AUDITORIO MAJORI

PUBLICAE FACULTATIS EXAMINI INVENIENS
HENRICUS RADEWICZ HAMBURGENSIS

HAER. MAGDEBURGICAE
LITUR. JOHANNIS JACOBUS KREISS. ACAD. TYPOG.

CUM DEO!

THES. I.

Uanquam diffiteri non liceat, pleraque quæ de Vocis alicujus origine in commune dicuntur, in meris conjecturis consistere, parumque adeo certi de ejus Etymologia afferri posse, nihilò tamen minus investigationem ejus omnino derelin-

quere velle, contra receptum in conscribendis disputationibus morem non minus, quam & imperfectionis signum esse fortè nonnulli judicarent. Et ideo ne statim ab initio in illorum censuram incidam acturus in præsens de BODEMERIA, pauca de origine & natura hujus vocis, qualis nimirum sit & unde descendat, præmittere necessarium esse existimo. Latinam eam non esse nisi terminatione sua, sed germanicam indubitatum erit, quænam vero vox ejus quasi radix sit nondum satis constat; Primum tamen locum, (quod & ab aliis notatum & fere communiter comprobatum esse observavi,) vendicat sibi germanica vox boden quæ carinam seu fundum significat, cum quo convenit antiqua Britannorum vox Bodo seu Bodum quod fundum aut profundum significat teste Cambdeno in Britannia p.149. Ut proinde quando dicimus Bodemeriam contrahere Germ. bodmen / hoc sit quasi auf den Boden / seu ut loquuntur inferioris Saxonix incolæ op den Bodden of den Riel i. e. in fundum

*Etymologia
vocis Bode-
meria*

A

&

& trabem quasi fundamentalem navis pecuniam accipere vel dare. Quanquam enim in hoc negotio tota navis vel pars ejus obligetur; Carina tamen fundamentum navis est & ejus caulam tota sequitur proprietas *l. 6. ff. de Rei Vind.* Hinc carina der *Boden* / alias *dat Ruyh* int *Schip* hoc loco per Synecdochen partis pro toto, sumitur pro tota nave, prout videre est *in privileg. Hans. Dan. art. 50* *dan apud Marquard. p. m. 253. § in Stat. Hamburg. P. 2. tit. 14. art. 7. § in jure maritimo Wysbycensi art. 40.* Et ideo quicquid in usum navis acceptum vel creditum est, id in carinam seu totam navem acceptum vel creditum esse censeretur. Atque hinc sunt illæ phrasæ *Bodmen / Geld auff Bodmeren* *men / auff das Schiff bodmen* / & quæ sunt aliæ tam in Statutis Patriæ meæ & aliorum locorum quam consuetudine & loquendi modò, inter mercatores usitatò, receptæ. Cæterum credibile quoque est nec absurdum dicere Bodemeriam vel à voce Germanica *Both* quæ naviculam significat *v. Stypm. de jur. Marit P. 3. Cap. 3. n. f.* unde *Boths-Leute*; vel à vocabulo Germ. *Boort* quod propriè quidem duas extremas navis partes à latere sibi invicem oppositas demonstrat, impropriè autem pro ipsa nave accipitur *v. Ord. Naut. Civ. Hanseat; tit. 4. art. 23. Stat. Hamb. P. 2. tit. 15. art. 2.* vel à verbo *betern* *h. e. bessern* seu *verbessern* quoniam Bodemeria plerumque in refectionem navis fit, dictam esse; verum hæc omnia in meris conjecturis consistere in aprico est: nec tamen exinde minus negotio ipsi sua constabit autoritas propositusque scopus, cum ad materiæ tractationem parum vel nihil conferat, sive hanc seu illam vocis derivationem arripere velis, maximè, cum ab ejusmodi lusionibus

nibus in jure nostro firmum aliquod argumentum deducere non liceat.

Th. II.

Sumitur autem vox BODEMERIA potissimum tripliciter (1.) & communiter pro ipsis usuris ex pecunia Magistro navis vel Exercitori mutuo datâ redactis. Quoniam enim sub gravioribus usuris pecunia datur, effectus adeptô nomen à causa, ipsa usura vocatur BODEMERIA, prout illud inter alia perspicue ex *Ord. Naut. Civ. Hans. tit. 5. art. 8. ib. Den Hauptstuhl sampt der aufgelauffenen Boddemerey* demonstratur *Conf. Stypm. P. 4. c. 2. n. 125. Kurike Comment. ad dict. Ord. tit. 6. art. 1. p. m. 170.* quo sensu describitur Bodemeria, quod sit *Usura qua debetur ex pecunia nautica juxta modum conventionis v. Borcbolt, tract. de Naut. scen. cap. 1. n. 2.* (2) Sumitur Bodemeria pro ipsa re seu pecuniâ à Creditore ad navis usum mutuo datâ *Salmas. cap. 2. de Usur. p. 23. 24.* quo sensu describitur quod sit *talis pecunia, quam Quis recepto in se dubii Eventus periculo alicui sub certis usuris tanquam periculi compensatione mutuo dat. v. Loccen. de jure Maritimo lib. 2. cap. 6. n. 2.* (3.) Sumitur Bodemeria pro ipso negotio seu contractu quodam mutui inter mutuantem Creditorem & mutatarium debitorem inito. Et hanc vocis acceptionem nunc nostram facimus eamque circiter (perfectam enim definitionem quæ à *Angel. Secar* sapiat Philosophicam non promittimus) sic describimus: BODEMERIA est *Conventio quedam qua sub spe majoris lucri certa pecunia vel res alia navigatu- ro mutuo datur, hac lege ut salvâ nave fors cum usuris conventis reddatur, pereunte autem nave nihil penitus debeat, relicto sibi hypothece loco navigii fundò* *Conf. Mar-*

Bodemeria
homonymis

Marquard. de jure Commerc. lib. 2. cap. 8. n. 68. Cujus descriptionis singula membra in ipsa tractatione prolixius explicata clarius patebunt.

Th. III.

Synonymia.

Dicitur Bodemeria alias Nauticum foenus l. 1. ff. C. de Naut. foen. Usura nautica Stypm. P. 4. C. 5. n. 125. modò mutuum navale, Creditum maritimum Nov. 106. pr. l. 6. ff. de Naut. foen. l. ult. C. eod. Sæpissime pecunia trajectitia, quæ omnia tamen quomodo acuratus loquendo à se differant, ex infra dicendis sub affinibus patebunt. Germanis dicitur Bodemerie/ Bodmerse/ Bodmerrei/ Bodmerrey etc. Locen. all. lib. 2. cap. 6. n. 1.

Th. IV.

Pratermissa divisione nautici foenoris in proprium & improprium

Consideratur tantum, quòd olim nautici foenoris fuerint tres species.

Quomodo olim Nauticum foenus in proprium & improprium seu terrestre divisum fuerit, hoc quoniam à re nostra alienum prætermittimus, nisi, quæ iterum infra sub Affinibus de eo dicenda sunt. Nunc saltem hoc dicimus quod olim Species Nautici foenoris fuerint tres. PRIMA erat, qua Creditor periculum pecuniæ datæ in se suscipiebat per totam navigationem, quam longa etiam futura esset absque temporis mentione & sic tam in abitum quàm reditum tam in meatum quàm remeatum, nec debitor quicquam reddere obstrictus erat nisi nave salva, ad locum illum à quo solverat, redeunte. Hujus Exemplum est in l. 1. C. de Naut. foen. & in l. 122. §. 1. ff. d. Verbor. obligat. ubi quis periculum ex Beruto usque Brentesium & rursus ex Brentesio usque Berutum in se suscepit. SECUNDA Species erat, qua Creditor periculum pecuniæ in se suscipiebat usque ad illum locum quem nave petebat mercator, & sic in abitum saltem s. meatum. Cujus Exemplum est in l. 3. C. de Naut. foen. ubi quis

quis ex portu Salonitano pecuniæ periculum usque in Africam suscepit & ita medii temporis & regressionis nullum periculum sustinuit; & tunc solutio fiebat Servo qui simul mittebatur *l. 4. §. 1. ff. de Naut. fœn. l. 122. ff. de Verb. obl.* Vel factori Creditoris in eo loco qui petebatur, vel in reditu demum *l. 3. C. de Naut. fœn.* TERTIA Species erat, qua Creditor saltem per certum tempus & certos dies expressos periculum pecuniæ datæ in se suscipiebat, & tunc, si navis salva in portum venisset, Creditori repetitio pecuniæ datæ cum usuris competebat, si verò navis intra præstitutos dies amissa aut alio modo absque culpa Debitoris periisset, & Suum perdebat Creditor, obligatione quippe, cum non existeret conditio, deficiente. Hujus Speciei mentio fit in *l. 4. ff. de Naut. fœn. ib. post diem præstitutum item l. 6. C. eod. ibi intra præstitutos dies* & alibi passim. Atque hæc quidem tam apud græcos quam Romanos ita servari solitum erat. Hodie quamquam Bodemeria à Veterum nautico fœnore in non paucis distet, cum tamen ea licentia quæ veteribus concessa erat, modo durius modo lenius quoad periculi susceptionem se obligandi nobis hodie adempta non sit, non video quid obstet quin & hodie triplici modo Bodemeriam iniri posse statuamus, prout supra dictum,

Th. V.

Causa Efficiens Bodemerix est vel *generalis* vel *specialis*. Generalem quoad rem ipsam & quatenus ut Contractus consideratur æquitatem dico & jus gentium. Ex gentium enim jure omnes omnino contractus qui ad commodam rerum & officiorum in Civili Societate communicationem necessarii & idonei videntur (quorum in numerum sine dubio Bodemerix Contractus referendus

quatuor species etiam hodie obtinere possunt.

causa efficiens est vel Generalis scilicet æquitas & jus Gentium.

us est) æstimari certum est. Accedit æquitatis ratio quæ suadet, non solum, ut proximum nostrum pecuniâ nostrâ, sicubi opus est, adjuvemus, sed etiam ut exinde, quod pecuniâ nostrâ quæ alioquin in ulus proprios converti poterat, diutius carere cogamur, lucrum & commodum aliquod sentiamus. Quoad nomen vero & certas qualitates, nimirum quod sub usuris gravissimis, item eò pacto fiat, ut salvâ nave fors cum usuris simul reddatur, pereunte vero nave ipsa etiam fors amittatur, cum tamen aliâs res pereat suo Domino l. 9. C. de pign. act. & amisso licet pignore personalis tamen contra debitorem remaneat actio l. 5. C. Eod. quoad has inquam & reliquas qualitates causa Efficiens Bodemerix generalis sunt leges Civiles, statuta Civitatum maritimarum, nec non imprimis usus & Observantia Conf. Nov. 106. in pr. Specialis verò causa Efficiens Bodemerix est Voluntas & Consensus contrahentium, Creditoris sc. pecuniam fœnori dantis & Debitoris sub fœnore eam accipientis, pecuniæ traditione confirmatus.

Leges Civiles, ac Statuta civitatum maritimarum

vel specialis scilicet consensus contrahentium.

Subiectum Bodemerix sunt, qui contrahere possunt.

Th. VI.

Subiectum Bodemerix sunt personæ contrahentes, Creditor & Debitor; Creditores sunt illi qui pecuniam suam fœnori Nautico exponunt, Germ. welche Geld auf Boddemerey thun / Debitores sunt qui eam sub fœnore accipiunt. Quanquam autem olim hanc conventionem sub pænâ Caduci pecuniæ datæ in carinam, pro dimidiâ parte fisco Civitatum Hanseaticarum, pro alterâ civitati, unde navis proficiscitur, & sub pænâ marcæ auri, si Magister navis hoc fecerit, similiter pro dimidiâ parte applicandâ fisco Civitatum Hanseaticarum, alterâ Civitati, quò navis dirigitur, fuisse prohibitam ex copia manuscripti juris Lubec, articuli, super quò

Wis.

Wisnarienses Senatum Lubecensem ann. 1581. consulue-
 runt, scribat Stypmannus *lib. 4. cap. 5. num. 93.* Quia ta-
 men referente eodem Stypmanno l. c. in Responsoriis
 Senatus scriptum est, hanc prohibitionem jam eo tempo-
 re fuisse antiquatam, dubium non est, quin istiusmodi
 Conventio sit licita. De creditoribus igitur generali-
 ter notandum, quod omnes illi, qui alias contrahere pos-
 sunt, de quibus vid. Struv. *Exerc. ff. 6. th. 36. & seq.* Ei-
 dem quoque bodemeriam inire non prohibeantur:
 quod tamen limites velim (1) Si potestas hac contrahen-
 di statuto aut consuetudine restricta sit, prout illud sta-
 tuto Gedanensi *P. 3. c. 3. art. 19.* quoad peregrinos fa-
 ctum esse testatur *Kurike ad Ord. Naut. Civ. Hans. tit. 5. testas Con-*
art. 1. *cujus verba hæc sunt: Etsi autem pecunia hæc Nau-*
tica de jure communi ab omnibus non solum promiscue ac-
cipi, sed etiam dari possit, de jure tamen civitatis Gedanen-
sis Naucleris & Exercitoribus licitum non est pecuniam ta-
lem à peregrinis accipere, si per ordinarios proxenetas eam
à Civibus obtinere queant, quod si quis contraegerit pri-
ma vice quartâ pecunia parte, secundâ, parte dimidiâ, &
tertiâ totâ summâ excidere debet. H. J. (2) limita si di-
 gnitas & personæ conditio hoc prohibet. Sic olim Præ-
 sidibus provinciarum pecuniam mutuam dare fœnus-
 que exercere, quamdiu durabat ipsorum Magistratus
 non licebat *l. 33. ff. de reb. cred.,* quod jure Codicis am-
 pliatum est ut neque per Suppositas personas illis id li-
 ceat *l. 3. C. Si cert. pet.* forte ne Præsides lucri & quæstus
 amore curam provinciæ negligenter, vel ne per metum
 potestatis, subditi cogentur cum ipsis negotiari, ex qui-
 bus forte colligere licet, hodiernis etiam Magistratibus,
 imprimis iis, qui litibus Bodemeriam decidendis præsent,
 huic negotio vacare jure non licere conf. *Grot. introd. ad*
 Ju-

nisi his spe-
 ciali lege vel
 statuto po-
 testas Con-
 trahendi re-
 stricta sit

vel dignitas
 & conditio
 personæ hoc
 prohibeat
 Sic prohibi-
 tum est præsi-
 dibus pro-
 vinciarum

IN
 RS.
 LIE

Assessoribus
Camera

Clericis &
Sacerdoti-
bus.

Gillis, qui
non habent
liberam re-
rum sua-
rum admi-
nistratiōē.
Pupillus ta-
men cum tu-
toris aucto-
ritate in
contractu
Bodemeria
se aliis obti-
gare potest.

Jurisp. Bat. lib. 3. c. 24. §. 2. alle Quieden/ quod quidem de Ju-
dice & Assessoribus Camera Imperialis per *Ord. Cam. Spir.*
p. 1. tb. 6. §. 1. certum est. Cæterum quid in quaque regione
usu obtinuerit, respiciendum est. De lege Thebanorum
vid. *Aristoteles 3. Polit. 3.* Clericis quoque & Sacerdoti-
bus pecuniam suam nautico fœnori exponere non licet
c. canonum 14. qu. 4. quoniam hoc est negotiari, negotia-
tio autem nimium implicat animum secularibus curis,
& à Spiritualibus retrahit, sed nemo militans Deo im-
plicare se debet negotiis secularibus, quamvis si de facto
nostrorum Sacerdotum quis pecuniam nauticam alicui
dederit, jure repetendi istam summam cum usuris exci-
dere cum non dixerim, quid enim si in necessitate Con-
stituto nemo alius succurrere voluerit aut potuerit? Cæ-
terum, extra supradictos casus quilibet qui habet libe-
ram rerum suarum administrationem & alienationem, is
quoque non prohibetur pecuniam suam fœnori nautico
exponere, Bodemeria enim est Species alienationis, hinc
firmiter colligo: Cuicumque non competit facultas
bona sua alienandi (ut pupillo, prodigo, furioso qua tali,
minori, filio familias extra bona adventitia & castrensia,
mulieri non mercatrici.) Eidem quoque interdictum
est bodemeriam contrahere. Sed de pupillo tutoris au-
toritate non interveniente dubium non est, quin pecu-
niam suam fœnori nautico exponere nequeat cum ef-
fectu scilicet obligandi se debitoribus suis: de eo tamen
magis dubitatur num id possit pupillus accedente Tu-
toris autoritate & Consensu, seu num id possit Tutor no-
mine pupilli? Et puto posse quidem, sed teneri pupillo
in eventum de omni damno. Modo non Pater pupilli ista
negotiatione uti solitus fuerit, tum enim *arg. l. 13. ff. de Neg.*
gest. tutorem de damno emergente non teneri existimo.
VII. Per-

Personæ, quæ pecuniam sub fœnore accipiunt,
 Germ. welche bodmen / oder Geld auf Bodmery
 nehmen / sunt Magister navis, Exercitor, & qui Exercito-
 ris vice est, conductor navis per aversionem. Magister,
 ita dictus quod magis quàm cæteri ad sollicitudinem &
 diligentiam rerum, quibus præest, adstringatur l. 57. ff. de
 V. S. hoc loco est is, cui ab Exercitore totius navis
 exercitium demandatum est. Dixi ab Exercitore, quò
 ipsò non nego etiam ab eò, qui navem per aversionem
 conduxit, Magistrum quem velit, præponi posse, cum per
 omnia hic habeatur pro Dominò navis, & insuper
 certum sit, etiam ab ipsò Magistrò alium præponi & sub-
 stitui posse; quamvis enim aliàs, ubi industria personæ
 electa est alius substitui non possit, utilitate tamen publi-
 cã suadente, jure quòdam singulari hoc ita constitutum
 est. Sæpe etiam tales casus accidunt, ut alium substitui o-
 mninò necesse sit, veluti si prior Magister navis publice
 retentus navigare prohibitus fuerit, vel morbò impedi-
 tus navigare non possit, & si quæ sunt alia impedimenta.
 Ampliatur ergo prædicta regula (1) etiamsi minus ido-
 neus sit, qui substitutus est, omnia enim facta Magistri, ad
 negotium cui præpositus est spectantia, præstare de-
 bet is, qui eum præposuit l. 1. §. 5. ff. de Exerc. Act. si ta-
 men damni quid ob hanc causam Exercitor patiat, ha-
 bet eò nomine cum primò Magistrò actionem locati, si
 conduxerit ejus operas, vel Mandati, si gratuitas operas
 præstet Magister l. 1. §. 18. ff. de Exerc. Act. (2) etiamsi Ex-
 ercitor sic Magistrum præposuerit, ne alium ei liceret præ-
 ponere, aut si nominatim prohibuerit, ne hòc vel illò
 utatur Magistrò, eousque enim producenda est utilitas
 Navigantium §. 5. all. 1. & suasit hanc juris singularita-

Persona pœ-
 cuniam sub
 fœnore ac-
 cipientes
 dua priores
 sunt Magi-
 ster navis &
 Exercitor
 Ille qui na-
 vem per a-
 versionem
 conduxit, ut
 Varus Do-
 minus Ma-
 gistrum
 præponere
 potest navi,
 & ipse Ma-
 gister alium
 substituere
 potest.
 etiamsi sub-
 stitutus mi-
 nus idoneus
 sit.
 vel Exerci-
 tor sic Magi-
 strum præ-
 posuerit, ne
 alium ei li-
 ceret præpo-
 nere

B tem

LIBR. S. LIE

tem necessitas, ne deciperentur, qui cum Magistrò navis, quisquis ille sit, contrahunt, ignari conditionis Eius, de quâ ut inquiratur sæpe nec locus patitur nec tempus l. 1. pr. ff. d. l. Hinc nullum est dubium, quin ob pecuniam ab istiusmodi Magistrò fãnorì acceptam, was ein solcher Schiffer gebodmet plenariè obligetur Exercitor. Unde palàm deducitur non opus esse, ut expressis verbis exercitium navis Magistro demandatum, & potestas mutuum contrahendi concessa sit, cum & prohibente licet exercitore utrumque, tamen navem efficaciter exercere quis possit, sed de his infra pluribus. Cæterum nihil interest, cujus conditionis Magister sit, liber an Servus, imo nec ætatis habetur ratio, cum omne damnum uti omne emolumentum, quod ex hac præpositione descendit, in Exercitorem redundet. arg. l. 23. ff. de Min. Solent autem hodie non nisi constantes, id est justæ ætatis & quidem præstitò ab illis de fidelitate juramentò, Magistri eligi, quod & nonnullorum locorum statutis expresse ita cautum est.

Nec opus est, ut Magistro exercitium navis & potestas mutuum contrahendi expresse concessa sit Nec status habetur ratio.

Th. VIII.

Differentia inter Exercitorem, & Magistrum navis.

Exercitor differt à Magistrò navis eò quod Exercitor navis plerumque sit extra navem, Magister vero semper sit in nave; tum, quod ad Magistrum navis nisi simul sit Dominus navis, non nisi illud quod inter ipsum & Exercitorem pactum est, tanquam merces, ad Exercitorem vero omnes navigationis fructus perveniant, hinc definitur, quod sit is ad quem omnes obventiones & redditus navis perveniunt. Cæterum Exercitorem esse, est ex genere permissorum, hinc quicumque naturâ vel lege expresse non prohibetur Exercitor esse potest; Parvi enim refert juxta Ulpianum l. 1. §. 16. ff. de Exerc. Act. Masculus sit, qui exercet, an femina, Pater-

Exercitor esse potest qui naturâ vel lege non prohibetur

Paterfamilias an filiusfamilias vel servus, modo filius fam. Patris, & Servus Domini nomine id faciat *d.l. 1. §. 19.* nec pupillus tutoris autoritate exercitor esse prohibetur *d.l. 1. §. 16.* Mulieribus quoque Exercitricibus esse & Magistros habere expressè permissum est *d.l.* nec est quod metuant contrahentes cum foeminâ Exercitrice, seu Magistro eius: Quamvis enim mulieres ad aliorum Contractus accedentes efficaciter non obligentur, suum tamen gerentes vel per se, vel per Mandatarium, dubium non est quin teneantur. De Conjugatâ autem muliere quid juris sit quaeritur? Et quanquam jure Civili illa invitò etiam maritò in bonis paraphernalibus, in quibus prohibente muliere nullam communionem habet maritus *l. 8. C. de pact. Conv.* exercere possit; hodie tamen ubi juxta plerorumque locorum consuetudines in perpetuâ maritorum curatelâ sunt mulieres, de bonis suis libere disponere nequeunt, inde nec ex Contractu consensu mariti invitò obligantur, exceptis palàm negotiantibus quæ in negotiatione, quam exercent, se, Virosque suos obligandi potestatem habent *Sand. decis. Frisc. lib. 2. tit. 4. def. 3. & 4.*

Mulier conjugata de jure civili in bonis paraphernalibus Exercitrix esse potest, hodie plerumque secus

Th. IX.

Succedit tertia persona quæ pecuniam sub foenore accipit nempe Conductor navis, qui per omnia habetur locò Exercitoris, quamvis Dominus navis non sit, modo tamen non partem navis, sed totam navem per aversionem conduxerit, ut vero in perpetuum navis conducta sit, non est necesse, sed sufficit si ad tempus aliquod ad unam vel plures navigationes id factum sit. Quid autem sit per aversionem conducere, obiter hic explicandum est. *Connan, lib. 7. Com. cap. 10. n. 6.* quem sequitur Marquard

Tertia persona pecuniam sub foenore accipiens est conductor navis

Explicatio
conductio-
nis per aver-
sionem.

de jure Commerc. lib. 2. c. 10. n. 11. tunc putat per adversio-
nem (non legit aversionem, quanquam hæc lectio ferè
communiter inter DDres recepta sit) navem conducì,
quando Conductoris periculo conducitur. Aliter explicat
Alciatus *lib. 6. πεπέγων c. 28. & lib. 7. c. 11.* Alii ut *We-*
senb. tit. ff. de Exerc. Act. n. 4. Brunnem. *ad l. 1. §. 15. ff. de*
Exerc. Act. tunc putant per aversionem navem conducì,
quando non in singulas partes, aut ad certum amphora-
rum numerum, vel sub certò onerum numerò vulgò
nach Lasten / sed integra navis conducitur; Quæ defi-
nitio suò stare posset talò, nisi & nonnunquam navis in-
tegra sub certò onerum numerò vel ad certum nume-
rum amphorarum conducì posset *arg. l. f. §. f. ff. ad L.*
Rhod. ideò ex modò potius conducendi definitionem su-
mendam esse arbitror, ut navem per aversionem condu-
cere, sit navem integram ita conducere, ut suæ quoque di-
spositioni eam liberam habeat conductor, ipsò Dominò
navis vel Exercitore penitus exclusò *Conf. disp. Dn. D. Bar-
thii de Magistrò navis cap. 2. §. 3.* Belgæ hoc negotium
suò idiomate exprimunt, *by den boop, sonder maate,*
Galli en Gros, Latini, *per aversionem.* Rationem no-
minis quæ non displicet, habet Cujacius *lib. 8. Observ. cap.*
15. quod quasi-aversi negotium geramus re omni ne-
que perspectâ neque benè exploratâ; nisi malis, quod
hòc modò ab Exercitore avertatur quasi administratio
navis & periculum. Sed revertamur ad rem.

Th. X.

Objectū Bo-
demeria pri-
mum est pe-
cunia nu-
merata.

Versatur Bodemeria præcipue circa tria. Et primo
quidem circa rem quæ favori dari & accipi potest, quæ
est vel pecunia vel res alia fungibilis (nisi pecuniam tam
late sumere velis, ut ambitu suò comprehendat omnes
res

res quæ pondere, numero & mensurâ constant, quemad-
 modum ea venit in contractum mutui l. 2. §. 5. ff. de reb.
 Cred. l. 2. §. 1. ff. si cert. pet.) unô nomine quantitas l. 1.
 ff. d. pen. leg. l. 10. ff. d. Compens. l. 25. C. Si cert. pet. & c. Quan-
 quam enim ut plurimum sola pecunia numerata Germ.
 baar Geld scœnori detur (unde ab Hug. Grot. *Introd.*
ad Jurispr. Batav. lib. 3. c. 11. dicitur Bodmerie is Geld-
 leening it.) alia tamen res regulariter non excluditur.
 in eô enim Bodmeria à mutuô non differt. Unde si
 Creditor pecuniam quidem, quam magister mutuô ab
 eô petit, non habeat, frumentum autem vel mer-
 ces aut alias res certô æstimatas ei vendendas tradat, hîc
 pactô, ut pretium inde redactum in usum navis conver-
 tat, & salvâ demum nave pretium illud vel æstimatam pe-
 cuniam cum usuris reddat *arg. l. 1. pr. ff. d. reb. cred. l. 34.*
pr. ff. Mand. dubium non est, quin Exercitor ad præsta-
 tionem æstimationis obligetur, nec posteriori casu atten-
 dendum erit, an pro tantâ pecuniâ rem, quanti æstima-
 ta est, vendiderit Magister navis nec ne, dum modo res ista
 ibi locorum vendi commodè & sic navi usum præstare
 potuerit *arg. l. f. §. 1. ff. d. Ex Act.* nam si aliô prius trans-
 ferre vendendi gratia necesse habeat res illas, & ante-
 quam vendantur pereant, vel à Magistrô in proprios usus
 convertantur, vix erit dicendum, quod exemplô alterius
 mutui in l. 4. pr. ff. d. Exerc. Act. Exercitoris periculô ef-
 se debeant *arg. d. l. fin. §. 1.* nisi forte alibi se venditurum
 res istas, ibique ex pretiô necessaria comparaturum, ne-
 minem autem istô in locô, à quô mutuare quid possit,
 se habere dixerit Magister navis, tunc enim ex æquitate
 nonnunquam Creditori succurrendum esse non nega-
 verim. Aliquando etiam ipsæ res quibus Magister na-
 vis indiget, ita ipsi credi possunt, ut eas sub scœnore nau-

vel alie res
 æstimato
 data.

ad cuius æ-
 stimationis
 præstatione

Exercitor
 obligatur,
 nec atten-
 dendum,

quanti Ma-
 gister vendi-
 derit.

sed an in lo-
 coubi navis
 est, res illa
 commodè

vendi potu-
 erit

si enim res
 in alium lo-
 cum trans-
 ferri debe-

at, & ante-
 quam ven-
 datur pere-

at, Exerci-
 toris peri-
 culum non
 est

LIBR.
 S.
 LIE

*Secundum
objectū Bo-
demeria est
ipsa navis*

ticō sibi habeat i. e. ut pretium earum rerum salvā nave cum usuris solvat, pereunte nave nihil reddat, Utrum enim Magister navis rem ipsam quā indiget, an pecuniā, qua istam rem comparare possit, accipiat nihil interest. Secundo versatur Bodemeria circa ipsam navem; non solum enim intuitu navis reficiendæ vel aliō modō adjuvandæ causā pecunia datur, sed & ipsa navis vel pars ejus in hōc negotiō pro acceptā pecuniā obligari solet, quō respectu fundus navis, *der Schiffsboden*/ quando in hoc negotio obligari dicitur, pro ipsā sumitur nave, uti th. l. dictum, unde pereunte nave quamvis salvō manente fundō, nihilominus nihil debetur Creditori, nisi quod ex super existente fundō aliquō modō sibi satisfacere possit. Cæterum dixi quidem fundum navis seu ipsam navem obligari, eō ipsō tamen non nego, posse etiam merces simul hypothecæ locō dari, quō casu pereunte nave, ex mercibus, si hæ salvæ sint, debetur pecunia, & vice versa, quamvis merces alienatæ; navis tamen adhuc dum obligata manet. Tertio versatur quoque Bodemeria circa usuras ex pecuniā datā Creditori debitas, quæ autem de his dicenda sunt, ex mox addendis patebunt.

*Tertium ob-
jectū Bode-
meria sunt
ipse usura*

Th. XI.

*Bodemeria
causa for-
malis
vel specialis
vel genera-
lis*

Nunc ad causam formalem Bodemerix accedimus, circa quam notanda sunt ea quæ ad Bodemeriam, ut talis dici possit, requiruntur. Hæc autem sunt vel *Specialia* i. e. quæ à parte dantis vel Accipientis pecuniam requiruntur, vel *generalia* quæ à parte utriusq; seu in genere ad constitutionem hujus contractus requiruntur. Quorum in numero primum requisitum est, ut consensu utriusque contrahentis fiat, unde qui consentire vel naturaliter vel civiliter non possunt, ab hōc contractu excluduntur.

*cujus gene-
ralis cause*

(2.)

(2.) Requiritur, ut res seu pecunia vel ab ipsò Creditore
 vebat aliò ejus nomine tradita sit. Hoc enim Bodeme-
 ria cum aliis contractibus realibus commune habet,
 cum ad ejus quoque perfectionem præter consensum i-
 psa rei traditio requiratur. Et ideò, si quis se obligaverit,
 vel simpliciter certam pecuniæ summam, vel certò tem-
 pore se fœnori daturum, oritur quidem exinde obli-
 gatio, imò hodie etiam actio ad id præstandum vel in-
 teresse, quod statutò tempore pecunia data non sit,
 & ideò ab aliò eam petere necesse fuerit, consequen-
 dum, bodemeriam tamen nondum contractam esse
 non negaverim. Uti autem in aliis contractibus
 ficta traditio habetur pro verâ, ita etiam hic, si forte
 creditor debitori pecuniam dederit ad emendum
 aliquid vel comparandum, & postmodum conventum
 sit, ut eandem pecuniam fœnori nautico habeat debi-
 tor, promissis in quantum convenit usuris: aut si Credi-
 tor debitori clavem forte dederit ad arcam quandam, in
 qua 1000. thaleri repositi, & dixerit, ut istam pe-
 cuniam ibi repositam fœnori nautico accipiat debitor,
 isque acceptum habeat, non est dubium hanc pactionem
 eundem habere effectum ac si revera traditio intervenis-
 set. (3.) Requiritur ut in navem auf den Boden pecu-
 nia credatur, quod si enim ad extraneos usus Magistro
 navis absque obligatione navis pecunia credatur, nego-
 tium hoc proprie Bodemeriam dici posse dubito. (4.)
 Requiritur ut periculum rei seu pecuniæ data sit Credi-
 toris, id est ut pereunte nave pereat etiam pecunia Cre-
 ditori, nec vel obulum debitor reddere obstrictus sit.
 Expressa autem hœc in casu conventionem opus est, ut pe-
 cunia periculo Creditoris esse debeat, alioquin si absque
 hâc expressâ conventionem, navem, priusquam ad destina-
 natum

*formalis
 primum re-
 quisitum est
 consensus u-
 triusq; con-
 trahentis.*

*Secundum
 requisitum
 est traditio*

*Ex sola igi-
 tur promif-
 sione quidem
 actio datur
 Bodemeria
 tamen non
 contrahitur*

*Tertium re-
 quisitum
 est, ut in
 navem pe-
 cunia cre-
 datur*

*Quartum
 requisitum
 est ut peri-
 culum pecu-
 nia sit cre-
 ditoris.*

Ad quod o- natum locum veniat, perire contingat, perit debitori.
lim quidem Hodie tamen hac expressa conventionem opus esse, non ex-
expressa istimo sed sufficere, si Creditor dicat, se velle hanc vel il-
conventio- lam pecuniam foenori nautico dare **Er wolle das Geld**
ne opus erat auf **Boddemerei** geben. De natura enim Bodemeriz est
hodie vero ut periculum sit Creditoris: **Wer Geld auf Bod-**
illud ex con- **meri** giebt/laufft **Risiko** davor / frequentissimum
ventione est in ore nautarum veriverbium, Unde & Grotius *Introd.*
colligitur. *ad jurispr. Batav. l. 3. c. 11,* bodemeriam sic definit: **Bod-**
merie ist Geldleening waervan den untleener het
gevaer loopt van de Zee. Nescio ergo quid cogi-

Unde Styp- manni dif- ferentia in- ter pecuniã.
Trajectiti- am & Bode- meriam mi- nus recta est
re, quod in hac periculum sit Creditoris, non autem in
illã, quasi pereunte nave fors cum usuris non reddenda
esset? cum non solum expressa lex in *Const. Naut. Civ.*
Hans. t. 5. §. ultimo. verb: wann die Reise behalten und
vollendiget ist / sed & quotidiana reclamatione experi-
entia. Imo, cum usura seu foenus, quod debetur creditori
in hoc negotio, utramque faciat paginam, id vero juxta
qualitatem & quantitatem periculi aestimetur frustrane-
um sane esset, de minuendis vel augendis usuris contra-
hentes convenire, nisi ratio periculi ad eum spectet, ad
quem spectant usurae.

Th. XII.

Sed cum hæc ita vera sint, videamus nunc, quomo-
do i. e. quousque, à quò tempore, & quale periculum
Creditor in se suscipiat, ubi præmonendum est, con-
tingere quandoque posse, ut pro parte tantum peri-
culum ad Creditorem pertineat etiamsi omne pericu-
lum

lum in se susceperit, & è contrario quamvis v.g. in abitum
 saltem periculum in se susceperit, non etiam in reditum,
 tamen si perire navem contingat in reditu, ad eum quo-
 que spectet pro parte periculum. Veluti si is qui pecu-
 niam dat & cuius nomine ea accipitur sint socii, quod
 idem antiquis legibus Rhodiorum navalibus jam cau-
 tum legitur c. 17. & alibi passim. Quod tamen
 non intelligas velim de Sociis particularibus extra cau-
 sam navigationis. Eo enim in casu quando mutuum est
 contractum non quasi inter Socios, sed tanquam Extra-
 neos contractum esse intelligitur. Sed quid si ita Socie-
 tas inita sit ut alter nullius partem damni sentiat, lucrum
 vero ipsi commune sit, forte quod ille Societati plus con-
 ferat quam pecuniam, seu pro pecunia operam, ut si re-
 liquis domi desidentibus solus naviget, & solus pericula
 subeat? Tunc si contingat ut is cui lucrum est commu-
 ne, damni verò partes nullas sentit, à socio mutuum pecu-
 niam sub fœnore accipiat vel eandem Socio det, pecunia
 autem data cum nave pereat, perit soli ei cuius est da-
 mnium *arg. §. 2. Inst. de Societat.* Conventioni enim ab
 initio inite, si æquitati non contraria, standum, & im-
 putet sibi Socius alter quod ita societatem inierit. Sed
 annon ita conveniri potest etiam inter non socios ut nul-
 lo modo periculum sit creditoris? Resp. posse quidem
 per *l. 4. ff. d. Naut. fœn. §. 1. 2. C. Eod. ibiq. Gothofr. n. 22.*
 sed uti tum majus legitimâ usurâ fœnus non debetur
dd. ll. ita bodemeriam contractam esse dici proprie
 non potest. Hæc autem omnia quæ de periculo Bo-
 demeriæ hætenus dicta sunt, tantum de eo quod in
 mari contingit, non etiam alio quovis periculo in-
 telligenda sunt *l. 3. C. d. Naut. fœn.* Unde si Debitor

*Aliquando
 pro parte
 periculum
 ad credito-
 rem perti-
 net, licet ita
 conventum
 non sit.*

*quod tamen
 sub limita-
 tione intel-
 ligendum.*

*Si unius So-
 cii est da-
 mnium, lu-
 crum verò
 commune
 periculum
 est tantum
 illius, cuius
 est damnum.*

*Quid senti-
 endum de
 conventio-
 ne, ut nullo
 modo peri-
 culum sit
 Creditoris*

C

pe-

LIBR.
 RS.
 LIE

Illud tantū
periculum,
quod in na-
vigations
vel mari
contingit,
creditoris est
Maris peri-
culum
quodnam
fit?

pecuniam foenori datam, antequam ad navis usum ad-
hibeatur fortuito forte casu perdat, navis autem ni-
hilominus, postea salva in portum veniat, accepta for-
te ab alio pecunia, manet adhuc dum obligatus debitor
ad reddendam pecuniam cum usuris conventis. Quid
autem sit maris periculum, nondum satis inter omnes
constat. *Cujacius ad Africanu. p. 346.* naufragium so-
lum intelligit *ex l. 5. ff. de Naut. foen. v. alio casu.* Sed quam-
vis hoc sit frequentissimum maris periculum non ta-
men solum est; Tutius igitur & verius est per illud intel-
ligere omne incommodum quod ex navigatione vel oc-
cassione ejus metui potest. Unde an & huc Piratarum
vel hostium incursus referendus sit dubitandum non
est. Quod si tamen navis foenore onerata absque Ma-
gistri debitoris culpa (nam si culpa ejus factum sit infam-
ia notatur juxta *Stat. Hamb. P. 2. tit. 14. art. 44. & nonnun-
quam capitaliter punitur per Ord. Naut. Civ. Hans. tit. 6.
art. ult.*) capta sit, & ille navem post adhibitam omnem o-

an & Pira-
turum &
hostium in-
cursus hic
referendus?

peram & diligentiam recipere non possit tum & hic ca-
sus ad creditoris damnum pertinet. Hoc tamen ipsi qua-
si pro solatio est ut quemadmodum *Stat. Hamb. P. 2. tit. 18.
art. 5.* cautum, debitor ipsi captam navem aut partem e-
jus quam foenore oneravit, teneatur resignare atque
transportare, verba *all. Stat.* hæc sunt: Thäte Jemand
einem Schiffer Geld auf Bodmerei und das Schiff
würde genommen / also daß der Schiffer desselbigen
Schiffs nach angewandten möglichsten Fleiß nicht
könte wiederumb mächtig werden / so soll der Schif-
fer solch Part welches Er verbodmet / es sey das gan-
ze Schiff / oder ein Theil desselbigen demjenigen so
das Geld auf Bodmeren ausgethan transportiren und
über-

liberweisen. Cum enim ipse periculum pro sorte quasi e-
 merit, quicquid expericulo superest id ipsius est. Cæterum
 utrum in ipso itinere, an in portu adhuc sita, parata quam-
 vis ad navigandum (Germ. Segelfertig) navis pereat, ni-
 hil referre existimo, modo nullatenus culpa debitoris in-
 tervenerit, Eatenus enim verum est periculum esse Cre-
 ditoris quatenus sine culpa debitoris quid contingit.
 Secus ergo est si Vitium debitoris intervenerit, veluti si
 vel insveto utatur itinere, vel non justo tempore naviget,
 vel aliò quam debuit naviget, vel non debitam diligen-
 tiam ad maturandum iter adhibeat, sed moras trahat
 vel merces prohibitas waeren van Contrabande navi
 inferat & Vectigal fraudet: his enim casibus amissarum
 mercium detrimentum, quod non ex marinæ tempesta-
 tis discrimine, sed ex præcipiti avaritiâ & in civili Debi-
 toris audaciâ accidisse asseveratur, adscribi Creditori ju-
 ris publici ratio non patitur l. 3. C. de Naut. fœn. Sed de-
 bitor, uti mereatoribus & Conductoribus navis ita & cæ-
 teris Creditoribus omne damnum resarcire tenetur; quod
 tamen tum demum obtinet, si id à Debitore fiat ignoran-
 te Creditore, alioquin si sciente & Consentiente illo fiat
 regulæ generali standum quâ Consensus jus facit l. 40.
 ff. de legib. Creditor tamen allegans culpam debitoris,
 juxta tritum: *affirmanti incumbit probatio*, eam probare
 debet quod apud Græcos & Romanos olim facile erat.
 His enim moris erat ut Creditor qui pecuniam suam a-
 licui sub fœnore nautico dabat, simul servum mitteret
 suo quoque periculo, cujus officium erat videre si quod
 accidisset in mari utrum id casui & tempestati maris im-
 putari deberet an culpæ aut dolo debitoris *Stypman. P. 4.*
c. 2. n. 23. seq. Hodie igitur ubi istiusmodi servus non
 C 2 solet

*Periculum
 etiam tunc
 est Credito-
 ris, quando
 navis adhuc
 in portu est
 nisi culpa
 debitoris in-
 tervenerit
 tunc enim
 periculum
 Debitoris
 est
 Secus, si cul-
 pa Credito-
 ris simul ac-
 cedat
 Probatio
 culpa in-
 cumbit Cre-
 ditori affir-
 manti
 que probat
 tio apud Ro-
 manos faci-
 lis erat*

LIBR. LIE

*hodie verò
difficilis est*

*Tempus pe-
riculi inci-
pit à mo-
mento pecu-
nia data &
contractus
perfecti*

*Tempus ces-
santis peri-
culi quando
incipiat?*

*Quintum
Requisitum
cause for-
malis Gene-
ralis est Sti-
pulatione vel
pactum gra-
viorum usu-
rarum.*

*Unde si ul-
tm usuras
communes
nihil stipu-
letur Bode-
meria con-
tractus dici
nequit.*

solet simul mitti, eo difficilius est Creditori allegationem culpa debitoris probare. Jam quando incipiat periculum quod Creditor suscipit quæro? Et puto incipere hoc à momento eo quo pecunia data & Contractus perfectus est, modo non aliud conventum, pacta enim dant legem contractui. Non autem facio cum iis qui putant tum demum incipere periculum quando navis ex portu solvit, quoniam hoc tum demum procedere puto, si ita expressè inter partes conventum, ut periculum non sit Creditoris nisi post tempus quo navis ex portu solvere cæperit. Rursus desinit periculum quando navis salva ad portum destinatum appulit vel quando tempus & dies periculo præfiniti præterlapsi sunt. Discussio itaque sic periculo cessat etiam commodum ratione periculi capiendum, nec, si non statim debitum solvatur, præter legitimas usuras (quæ pro variis locis variant) quicquam debetur *l. 4. ff. de Navt. foen.*

Th. XIII.

Succedit (5) quintum & ultimum generale Bode-meriæ requisitum quod est, ut de gravioribus usuris vel stipulatio intercesserit vel pactum. In Eo enim differt Bodemeria à communi mutuo, quod in hoc non debeantur nec peti possint usuræ nisi per stipulationem promissæ, in illa vero ex nudo pacto debeantur; Cæterum quamvis negare non possim, contingere quandoque posse ut quis suscepto licet periculo, præter usuras communes nihil sibi stipuletur, vel paciscatur forte quod beneficium aliquod in debitorem conferre velit, Bodemeriam tamen propriè tunc contractam esse dicere non ausim. Sicuti ergo necessarium est ut periculum sit creditoris ita ipsi quoque permittitur gravissimas sibi usuras stipulari quæ si in compensationem periculi. Hæc enim sola quidem sed

sed sufficiens ratio est immodicarum usurarum ut proinde nec dubitare saltem quis debeat an hoc fœnus nauticum sit licitum nec ne? Nam sicuti naturali rationi conveniens est ut in commoda & pericula amittendæ sortis lucrum aliquod comitetur *l. 10. ff. de R. I.* ita accedit ipsius Juris Civilis & inveteratæ apud innumeras gentes consuetudinis autoritas, ut taceam tot & tantorum Theologorum confirmationem qui omnes approbant ut Creditor possit aliquid accipere ultra sortem propter susceptum periculum v. *Molin. ad Usur. qu. 3. n. 97.* Objicitur quidem ex jure Canonico notissimum *caput 19. X. de Usur.* ubi Gregorius Pontifex ita ait: *Naviganti vel Empti ad nundinas certam mutuans pecunie quantitatem eoque quod suscepit in se periculum recepturus aliquid ultra sortem usurarius est censendus.* Sed non puto opus esse circa resolutionem hujus capituli multis desudare, cum non solum id jam fecerint alii multi v. *Molin. de Usur. qu. 3. n. 95. Covarruv. Var. Res. lib. 3. tom. 2. cap. 2. Fachin. lib. 2. Controu. cap. 48. Loccen. de jure marit. lib. 2. cap. 6. §. 3.* sed etiam Experientia testetur moribus omnium gentium quin & in ipsis Romanæ Ecclesiæ terris capitulum hoc abrogatum esse referente Paulo Busio *Comment. in tit. ff. de Naut. fan.* Cum itaque certum sit ob susceptum periculum graviores accipi posse usuras, an ideo infinitas stipulari licitum erit? Veteribus quidem legibus quantitatem harum usurarum non fuisse definitam constat ex *l. 26. C. de Usur.* sed prout majus aut minus appareret periculum ita majores aut minores licebat accipere usuras idque tam apud Græcos quam Romanos passim. Justiniano tamen ad pensandum Creditoris periculum visa est sufficere centesima & ideo in Imperio suo

Ratio permissarum graviorum usurarum

Responsio ad cap. 19. X. de usur.

Legibus antiquis permissum erat, usuras stipulari injunctas.

LIBR. RES. LIE

*secundum
Jus novum
Justinia-
neum usura
ad centesi-
mam redu-
tae sunt.*

usuras ad centesimas reduxit l. 26. C. de Usur. i. e. ut una uncia singulis mensibus atque ita duodecim pro centum per totum annum praestarentur; & quanquam postea huic legi derogarit Justinianus per Nov. 106 approbando quasdam pactiones in faenore Nautico receptas quibus contrahentes excedebant usuram centesimam: haec tamen Novella iterum per Nov. 110. abrogata est & ad centesimas iterum reductae sunt usurae; quamvis alii per Nov. 110. antiquam licentiam in quantas quis vellet usuras paciscendi restitutam esse existiment. Quicquid sit hodie utique indeterminata est haec usurae quantitas, adeo, ut ratione periculi subeundi vel 50 pro centum liceat capere. Est enim usura periculi pretium, ergo habita ad id ratione & paritate periculi; justitiaeque & aequitatis nunquam non postponatur ratio. An autem etiam pro majore aut minore indigentia debitoris usurae, ut volunt nonnulli augeri & minui possint, dubito.

*hodie quan-
titas usura-
rum est inde-
terminata.*

Th. XIV.

*Secundum
formam Bo-
demerie
specificam à
Creditore
requiritur.
primò, ut a-
nimo adju-
vandi na-
vem mutuo
dat*

Atque haec sunt quae circa generalia contractus Bodemeriae dicenda erant, jam ad specialia accedimus visuri primum quid observare oporteat Creditorem pecuniam suam foenori nautico dantem, non enim indistincte huic credere permissum est, ne dolo & collusionibus cum Magistro navis in praedictum Exercitorum fenestra aperiat. Necesse est igitur (1.) ut bona intentione & animo adjuvandi navem mutuo dederit, quod si enim v. g. Magistro potius quam navi crediderit, isque in proprios forte usus pecuniam converterit, aut male consumserit, non Exercitorem sed Magistrum solum habebit obligatum, nisi probare possit in rem seu utilitatem na-

navis nihilominus versam esse pecuniam, tunc enim sub-
 fidiana de in rem verso, contra Exercitorem Actio ei
 ex æquitate conceditur arg. l. 14. ff. de Condit. in deb.
 dummodo revera quoque aliqua utilitas ad exercitorem
 ex pecunia illa redundaverit isque locupletior inde red-
 ditus fuerit (2.) necesse est ut navis in ea causa sit ut refe-
 ctione quam maximè indigeat. Sub refectiois autem
 voce hic intelligo omnia quæ tam ad ipsam navem quàm
 occasione ipsius sunt necessaria ut si v. g. nautæ alendi
 vel exhibendi, aut debita pro nave ex solvenda. Mar-
 qu. de jure Commerc. p. 224. Si cuti autem ipse creditor ad
 suscipiendam navis refectiendæ curam non est obligatus
 ita nec cogitur probare datâ pecuniâ navem revera refe-
 ctam esse, sed sufficit debitorem CAVISSE, SE IN REFECTIO-
 NEM NAVIS ACCIPERE PECUNIAM. Unde quamvis ad eam,
 pecuniam non adhibuerit, sed male consumserit, nihilo-
 minus Exercitor Creditori tenetur & conventus excep-
 tione hac tueri se non potest, quemadmodum judicatum se
 in Patria an. 1656. d. 21. Aug. in causa Daniel Dorvill con-
 tra Exercitorem Friedrich Reddeling & consortes.
 Manet tamen Exercitoribus salvum, jus suum adversus
 Magistrum prosequendi. Hæc autem Cautio de refe-
 ctione navis adeo necessaria est ut ea omissa, in pensis
 licet postea in rem nummis, Creditor non videatur in
 refectioem navis pecuniam dedisse, & ob id Exercito-
 rem obligatum non habeat, cum nec Bodemeriâ hoc ca-
 su contracta esse censerit debeat. Cæterum hoc cogitur
 probare creditor, quod navis tempore mutui contracti
 revera refectioe indiguerit, exacta tamen iterum pro-
 batio hic non requiritur, sed sufficit si debitor inopiam ad
 alendos forte nautas vel navem refectiendam simulaverit

arg.

secundum
navis refe-
ctioe indi-
geat.

non tamen
tenetur cre-
ditor proba-
re probare,
data pecu-
nia navem
refectam es-

cautio ta-
men de re-
fectioe na-
vis quam
maximè ne-
cessaria est.
ut & proba-
tio aliqualis
de indigen-
tia refectio-
nis

ICT
RS.
LIE

tertio re-
 quiritur, ut
 pecunia data
 quantitas
 respondeat
 necessitati.
 Alias contra
 Exercitorem
 tantum a-
 ctio in com-
 petentem
 summam
 datur.
 Secus, si Ma-
 gister credi-
 torem dece-
 perit.
 quarto re-
 quiritur, ut
 in loco, quo
 res necessa-
 ria compa-
 rari potest
 pecunia, a
 Creditore
 detur
 quinto re-
 quiritur sci-
 entia, magi-
 strum navi
 prapositum
 esse, vel Ex-
 ercitorem
 petentem
 Dominum
 esse navis

arg. l. 1. §. 8. §. 9. ff. de Exerc. Act. (3.) necesse est ut pecu-
 nia data quantitas respondeat necessitati & utilitati na-
 vis, nam si multo major pecunia credatur quam ad eam
 necessaria est, adversus Dominum navis non in solidum
 sed in competentem summam datur Actio l. ult. pr. ff.
 de Exerc. Act. quod tamen iterum intelligas velim de eo
 casu quo scivit Creditor tantam pecuniam ad eam rem
 v. g. ad velum emendum necessariam non esse. Alias si
 Magister navis forte Creditorem deceperit & persuaserit
 non minore summa quam qua creditur navem refici pos-
 se, non eo minus creditor cum Domino navis efficaciter
 experietur & ideo si mutuatus forte pecuniam ad velum
 emendum vel anchoram comparandum persuaserit Cre-
 ditori non minori summa quam 20. velum vel anchoram
 comparari posse, quam tamen 10. comparavit, Exercito-
 ris id damno est non Creditoris l. 1. §. 10. ff. d. Exerc. Act.
 non enim necesse habet debitor inquirere quanti sit im-
 pensa refectionis vel quanti velum comparari possit, sed
 sufficit navem refectione, velo forte vel anchora indiguisse
 idque vel scivisse creditorem vel a debitore id persuasum
 esse (4.) requiritur ut in eo loco pecunia credita sit, in quo
 id propter quod credita est probabiliter comparari po-
 tuerit l. 7. §. 1. ff. d. l. quod iterum limita si forte dixerit
 debitor se rem illam alio loco emturum sed ibi neminem
 a quo pecuniam mutuare possit habere. His enim a-
 liisque concurrentibus circumstantiis Creditori subve-
 niri æquitas suadet arg. d. l. ult. §. 1. ib. aliquam diligentiam.
 (5) & ultimo requiritur ut sciat debitorem navi tan-
 quam Magistrum prapositum esse vel si Exercitor ipse
 pecuniam petat eum Dominum navis esse. His ita con-
 currentibus requisitis Creditor quodocunque petatur
 &

& quantacunque petitur pecunia, tantum foenori nautico dare potest, cum hoc effectu, ut non solum ipsum Magistrum navis, si cum hoc contraxerit, sed & Exercitorem indistincte ad praestationem crediti cum usuris compellere possit, nullam habitam ratione, an pecunia revera in refectionem navis impensa sit, nec ne; quia Dominus sibi imputare debet, quod talem rebus suis praeposuerit *l. ult. ff. de Exerc. Act.* Merito igitur reprehenditur a Strypmanno *P. 4. c. 5. n. 128. seq.* Beutlerus, existimans, non solum requiri, ut pecunia nominatim ad navem reficiendam credita sit, sed insuper, ut revera impensa sit, ideo, quod impendere sit activae significationis, & requirat actum ipsam, nec dicatur navis resecta esse, si pecunia in alium usum conversa sit.

His observatis Creditor & Exercitorem & Magistrum convenire potest, nullam habitam ratione, an navis revera resecta sit nec ne.

Th. XV.

Personae mutuam pecuniam sub foenore nautico accipientes sunt Magister navis, & Exercitor, vel Conductor per aversionem. Quoniam autem hodie Exercitores nostri raro ipsi navigant, sed ferè omnes suos habent Magistros navi praepositos, bodemeria autem plerumque in itinere seu in exteris regionibus contrahatur, ideo fit, ut raro ipsi Exercitores pecuniam sub foenore accipiant, sed plerumque Magistri eorum. Et ideo in statutis Patriae meae & Ord. Naut. Civitat. Hanseaticarum de Exercitore mutuam pecuniam sub foenore nautico accipiente parum aut nihil cautum esse reperi. Quod si tamen contingat ut Exercitor vel Conductor navis vel ipse etiam Magister navis, quatenus est Exercitor (sunt autem tales hodie simul ferè omnes Magistri) mutuam pecuniam, accipiant, necesse est, ut (1) id fiat intuitu navigationis suscipiendae, deinde (2) ut pecunia credita non excedat

Persona accipientes sub foenore nautico qui nam sint?

A parte Exercitorum pecuniam accipientium necesse est. (1) ut intuitu navigationis accipiant.

(2) ut pecunia non excedat partem uniuscujusq;

cedat partem ipsorum quam in nave habeat. Horum enim altero deficiente, Coexercitores ceteri ad id respondere non tenentur, nisi consensus omnium aut majoris partis accesserit.

Th. XVI.

In specie
Magistri in
eò loco, ubi
Exercitores
praesentes
sunt pecuni-
am mutuò
accipere non
debent

ne quidem
necessitate,
urgente,
nisi pro rata
parte, con-
sistentibus
simul Exer-
citoribus.

Si autem
Creditor
majorem
summam sci-
ens credi-
derit, Magi-
strum tan-
tum obliga-
tum habet.

Magistris navium tam de jure Civili, quam statutario
maritimarum Civitatum permissum est pecuniam nauti-
cam in carinam accipere, sed utrobique certae additae sunt re-
strictiones eò tendentes, ne temerè quid aut fraudulenter
per Magistros navis fiat. In genere autem de his tenendum
quod pecuniam in carinam seu fundum navis accipere
omniò non possint in eò loco, in quo Exercitores ipso-
rum praesentes sunt *Ord. Naut. Civ. Hans. tit. 6. art. 1. ib.* So
sollen hinführo die Schiffer nicht mächtig sein an dem
Ort/da ihre Rheder vorhanden/einig Geld auff Bod-
mercy auff zunehmen. Quod si tamen necessitas id
exigat, non nisi pro rata parte h. e. portione in nave. ipsis
competente id facere possunt *Stat. Hamb. p. 2. tit. 18. art. 1.*
ib. nicht mehr Geld auff Bodmercy nehmen als auff
sein eigen Parth so er im Schiffe hat. & *all. Const.*
Naut. ib. nicht höher denn sich ihr eigen Parth Schiff
erstrecket. ad id ipsum tamen etiam consensum omnium
Exercitorum requirere debent *all. Const. art. all.* Qui au-
tem ipsis ultra partem ipsorum crediderit suae id facilitati
acceptum ferat, dum non nisi ex bonis Magistri creditum
suum repetere potest, personam quippe solius Magistri,
non etiam ceteris Exercitoribus aut ipsa nave ex legis dis-
positione, obligata *Stat. Hamb. all. l. art. 1. ib.* Wer a-
ber in diesem Fall dem Schiffer mehr auff Bodmercy
ausstut als sein Parth sich erstreckt/ der mag sich an
des Schiffers Person und Gütern allein erholen/
und

und sein die anderen SchiffsFreunde dazu zu antwor-
 ten nicht schuldig cum quò concordat *Ord. Naut: Civ.*
Hans. tit. 6. art. ib. thäte jemand darüber/so soll der/
 welcher daß Geld ausgethan seine Pfennige aus des
 Schiffers Gütern/ und nicht aus dem Schiffe suchen/
 imò nonnunquam etiam pœna arbitraria statuitur in Ma-
 gistrum hanc legem transgredientem *Ord. Hans. all. l.*
ib. und der Schiffer nach Ermäßigung gestrafft wer-
 den. Hæc autem omnia ideò fortè constituta sunt, ut
 fraudulentis nonnullorum Magistrorum machinationi-
 bus obviam iretur, dolò enim vix carerent, si eam pecu-
 niam, quam ab Exercitoribus sine usuris accipere pos-
 sent, ab aliis subgravioribus usuris acciperent. Und ta-
 men vel alterò in casu etiam invitis Exercitoribus & sociis
 Magistrum navis, navem vel partem ejus fœnore onera-
 re posse dubium non est. Cum enim sæpissimè contin-
 gere soleat, ut circa emissionem navis Exercitores inter
 se dissentiant, utilitas autem navigationis non admit-
 tat navem otiosè quiescere, ideò non obstante aliquorum
 Exercitorum dissensu navis emittenda, dummodo major
 pars (quæ talis dicitur non pro numerò personarum, sed
 pro magnitudine quantitatis seu portionis in nave com-
 petentis) consentiat *Stat. Hamb. p. 2. tit. 13. art. 2.* aut si dis-
 sentientium partes æquales sint, judex auctoritatem suam
 interponat. Hòc itaque casu si ad navem quædam ne-
 cessaria sint, quantam pecuniam pars recusans conferre
 debuit, tantam potest accipere mutuò sub fœnore, dum-
 modo nave salvâ redeunte pecunia hæc à Magistrò, qui
 eam fœnori sumsit, siue reliquorum Exercitorum dam-
 nõ refundatur, quæ omnia clarius *ex art. 7. tit. 5. Ord.*
Naut. patebunt, cujus verba hæc sunt: **Wäre es auch**

*Et ipse Ma-
 gister ali-
 quando pu-
 niendus est.*

*Sunt tamen
 casus, ubi
 etiam invi-
 tis Exercito-
 ribus navis
 fœnore one-
 ra potest*

LIBR.
 RS.
 LIE

andern / daß ein oder mehr der Schiffs Rheder in die
Ausreidung nicht bewilligen wolten / als dann soll es
nach alten Gebrauch von der See damit gehalten
werden / daß nehmlich die geringsten Parten / ob die
gleich mehreren Persohnen zuständig / denen
andern welche den meisten Theil haben / ob deren
gleich an der Zahl weniger wahren / folgen sol-
len / und im fall sich jemand des weigern würde / als
dann soll der Schiffer mit Rath und Consens der an-
deren Mit-Rheder macht haben / so viel Geld darauß
zubödmien / als der weigerende Parth sich belausen
möchte / und wenn die Reise behalten und vollendigt
ist / den Hauptstuhl samt der auffgelassenen Bödme-
ren / von solchem Parth so weit sich der erstreckt / ob-
ne der anderen Rheder Schaden zu bezahlen und ab-
zutragen.

Th. XVII.

*Sed queri-
tur, qualis
Exercito-
rum presen-
tia intelli-
gatur?*

Sed quæ hætenus dicta sunt, quod Magister navis
in locò ubi Exercitorum Copia haberi potest, non possit
pro lubitu pecuniam sub fanore accipere, an de eò casu
intelligenda sint, si Exercitores in eò locò saltem domici-
lium habent, quamvis ibi præsentibus non sint, vel si præsen-
tes saltem sunt, quamvis ibi domicilium non habeant? an
de eò casu si & præsentibus sunt, & domicilium ibi habent,
quæritur? Posteriorum casum videtur admittere Stat.
Hamburgense p. 2. tit. 18. art. 1. ib. gefessen und gegen-
wärtig / priorem Ord. Naut. Civ. Hans. art. 1. tit. 6. ib.
Da ihre Rheder vorhanden i. e. ubi præsentibus sunt, &
paulò pòst: Undem Ort da sie zu Hause sein, i. e. ubi
domi-

domicilium habent. Sane si dicendum quod videtur, in solâ præsentia Exercitorum hic cardo vertitur; Sic in locò, quò Exercitor præsens est, quamvis ibi domicilium non habeat, non adhibitò ejus consensu navem fœnore onerare non potest Magister, & porrò in eò locò in quò præsens non est Exercitor, quamvis ibi domicilium habeat, absque consensu ejus tutò contrahere bodemariam posse puto, & ideo in Stat. Hamb. conjunguntur verba *gesessen und gegenwärtig* ad excludendum casum ubi Exercitores domicilium quidem habent, præsentem verò non sunt in hóc vel illò locò. Quod si tamen Exercitor non longè absit ab eò locò, in quò pecunia mutuò petitur, nuncius eapropter ad Exercitorem ablegandus, ut vel pecuniam mittat, vel de consensu super oppignorandâ nave contestetur, estque expectandum, donec is redeat, nisi Ventus & tempestas vela solvere jubent, hóc enim casu, quicquid potius faciendum, quam ventus obsecundans cum Exercitoris damnò negligendus *Conf. Stat. Hamb. p. 2. tit. 14. art. 5.* Ist ein Schiff besfrachtet und bleibet so lange liegen daß ihn Gelds entbricht/ der mag wol an Land senden um Geld (i. e. uti clarius habet jus Wisbycense art. 35. Er mag um Geld holen zu lassen nach Hause senden) aber er mag keinen guten Wind verliegen/ thäte Er das/ Er ist schuldig dem Kauffman den Schaden zuverlegen.

Th. XVIII.

In exteris igitur regionibus, ubi Exercitorum Copia plane haberi non potest, liberior Magistro navis mutuum contrahendi concessa est potestas, non tamen li-

Et respon- detur præ- senti per- sonalis?

Si vero Ex- ercitor non longè absit à locò contra- ctus, per nun- tium inter- rogandus est

Majore ta- men habitâ mitione ven- tus & tem- pestatis

In exteris locis liberi- or Magistris est concessa potestas, quamvis cer- ti limites præscripti sint illis.

LIBR. RS. LIE

berrima, cum & hic certi limites ipsi sint præscripti quos excedere non potest sine damnò suo, & pœnæ præstitutæ evitatione. Quæ omnia introducta sunt propter fraudes & malitias nonnullorum navis Magistrorum, ne scilicet per ingentes pecunias, quas accepisse se mutuo dixerint in causam navis, redigatur bona pars negotiationis ad nihilum, ditatis in Dominorum Caput ac necem fraudulentis Ministris. Cavebit igitur Magister navis ne foenore navem oneret, nisi necessitas & conservatio navis id exigat, i. e. nisi probabile damnum in nave aut instrumentis ejus appareat, *Ord. Naut. Civ. Hans. tit. 6. art. 2. ib.* Beweißlichen Schaden an dem Schiffe oder Schiff's-Keitschafft nehmen würde vel ad aliud quid extra navem, nautas v. g. alendos, pecunia ipsi necessaria sit, non obstante locò allegatò qui de damnò, in nave vel instrumentis ejus contingente tantum loqui videtur; quoniam & tum navi damnum obtingit, si hi qui ad navem regendam & adjuvandam constituti sunt, propter non præstita forte alimenta deficient. Adduntur præterea in dictò locò paulò post hæc verba: und anderen dergleichen Nothfällen. Ad quos necessitatis casus etiam pertinet si navis rapta, capta, l. arrestata redimenda sit, vel si alius Creditor bodemerix creditum suum ex nave petat. Debet autem hæc necessitas ob quam pecunia accipitur vera esse non simulata aut imaginaria l. c. ib. beweißlichen Schaden & paulò post: in solchen Fall der Noth Schiff zu retten und zu bergen/Et tum quantum est opus resarciendo damnò, tantum accipere potest nomine Exercitoris. Probatio autem hujus necessitatis à Magistrò fieri potest per duos Nautas additò horum & ipsius Magistri juramentò, *Conf. Stat. Hamb. p. 2. tit. 16. art. 8. ib.*

Ne scilicet sine necessitate sub foenore pecuniam accipiant.

necessitas etiam sit vera non simulata.

s. ib. So mag der Schiffer mit zween Schiffmännern schweren / wil man es Ihm nicht zu glauben / das Schiff und Guth in Noth gewesen ist. *Quantum enim alias nemo in re propria testis esse possit, hæc tamen in negotiis nauticis ita in contrarium recepta esse testantur cum jam allegato textu varii juris maritimi articuli Conf. art. 2. 9. 61. Jur. Wisbyc. § art. 9. Ord. Naut. Civ. Hansf. tit. 3. adde Stat. Hamb. p. 2. tit. 19. art. 21. 22. & ita Gedani in causâ Exercitorum contra Magistrum judicatum esse testis est Kurike Comment. ad dict. Ord. Naut. tit. 3. art. 9. Ultra tamen quam ad reparationem damni & similis casus necessitatis opus est accipere non debet Magister Const. Hansf. all. loc. art. 2. ib. Als Er zur Versicherung des Schadens und anderen dergleichen Nothfall eigentlich von nöthen hat. Alias suam personam saltem, non etiam Exercitoris, nisi in subsidium obligat. Nec in universum majorem summam Magister navis nautico scœnori sumere potest quam quanti navis, vectura, & instrumenta navis constant, quod expresse Hamb. p. 2. tit. 18. art. 3. ita cautum legitur; quod in bello restringitur, ut ne quidem ultra quartam pretii bodega sumi possit teste Grotio Introd. ad. Jurispr. Bat. c. 20. §. pen. & cap. 23. §. pen. Cautè igitur Creditoribus est agendum, ne indistincte ingentes Magistro credant pecunias, nisi actionem contra Exercitores efficaciter alias sibi competentem inanem reddere velint.*

Th. XIX.

Sed quid si Magister navis, illic loci cambiò sub fide Exercitorum pecuniam ab Exercitoribus solvendam, comparare queat? Tum de hóc potius quàm de mutuò contrahendò cogitet Magister.

Cujus probatio à Magistrò per nautas mediante juramento fieri potest

Summa quoque mutuò accepta ultra pretium rei reparanda non sumatur.

nec quantitatem navis instrumentorum excedat.

Nec, Magister, mutuò contra habere debet, si per cambiò pecuniam habere.

Hans. tit. 6. art. 2. ib. und der Derter kein Geld auff Wechsel an seine Rheder zu überschreiben bekommen fonte.

minoribus enim sub usuris & aliquando nullis Geld vor Geld Cambium transferitur, cum è contrario pecunia auff Bodmerey accepta gravissimas secum trahat usuras. Sed & tum non debet Magister scœnore pecuniam navem onerare quando mutuam pecuniam sub communibus usuris vulgarique pignore parare, aut si instrumenta navis, Tackel und Thau quibus carere forte possit, vendere potest, aut si bona vel merces habeat in nave ex quarum distractione commodius utilitatem navis & Domini quàm per Bodemeriam promovere possit Ord. Naut. Civ. Hans. tit. 6. art. 2. ib. Oder es hätte auch ein Schiffer keine Güter die er zu besserem Vortheil der Rheder/ als die Bodmerei sich belausfen wolte verkauffen fonte. Permissum enim est hoc casu Magistro, vendere merces, quas in nave habet, (præsertim si non sint pretiosæ, & in eò locò care veniant) Stat. Hamb. p. 2. tit. 14. art. 7. & Jus Wysb. art. 35. & passim, dummodo mercatoribus intra 14. dierum Spatium, ex quò navis in portum venit, pretium mercium intra maximum & minimum, zwischen den minsten und meisten quanti in eò locò, quo vehi debuissent, æstimari possunt, restituat dd. art. quod si non fecerit Magister, & navis fortè vendita, vel ei alius Magister præpositus fuerit, tum juxta jus Patrium competit mercatori Actio hypothecaria in navem & bona Magistri intra annum & diem instituenda, non minus ac si ipse præsens esset, dummodo id firmis documentis probari possit, & pecunia in navis utilitatem versa fuerit. Statut. Hamburg. art. 7. tit. 14. P. 2. Concordat cum hoc artic. articulus 40. Juris nautici

In casu necessitatis quoq; permissum est Magistro vendere merces, quas in nave habet minus pretiosas

tic
te
gi
an
es
hi
ne
de
W
qu
pe
te
va
co
rà
in
ft
cu
qu
el
cu
m
la
M
C
p
g

tici Wysbycensis, nisi quod hic (1) mercatori in navem sal-
 tem tacitam hypothecam concedat, de bonis autem Ma-
 gistri nullam mentionem faciat, nec (2.) requirat pecuni-
 am in rem versam esse, ut in *art. 7. Stat. Hamb. ib. woferne*
es zu des Schiffs besten gekommen/requiritur. Detra-
 hit tamen Magister in casu, quod venditarum mercium
 nomine mercatori tenetur satisfacere, integram merce-
 dem nauticam, alias naulum dictam. *art. 35. 41. 70. Jur. men Magi-*
Wysbye. quod iterum per art. 69. restringitur ad casum *ster merce-*
 quando post peractam venditionem navis fortuito casu *dem nauti-*
 periit; sicut enim tunc Magister mercatori ad id saltem *cam, si navis*
 tenetur, quanti merces in loco, quod navis onerata est, *post factam*
 valere, non etiam quanti in eodem loco, quo vehi debuissent, *venditionem*
 constare potuissent, ita mercedem nauticam pro vectu- *non periit.*
 ra istarum mercium petere non potest v. Grotius *Introd.*
in Jurispr. Batav. l. 3. part. 20. pag. 143. b. § 149.

Th. XX.

Ceterum potest quandoque contingere ut Magi-
 stro potius de pecuniâ sub foenore nautico accipiendâ cir-
 cumspiciendum sit, quam de mercibus vendendis, forte,
 quod rarissimæ sint merces, & mercatoris multum inter
 esse sciat res non vendi, quò casu tum demum, ubi pe-
 cuniam sub foenore accipere non potest à quòpiam, per-
 missum est ipsi, res mercatorum vendere, quod & Hol-
 landorum observantia verum esse ex Grotio testatur
 Marquard de jure comm. *lib. 2. cap. 8. n. 21.* his verbis: *En*
Schipper siende buitten Landes in noth van Geldes/
ende keen Bodmerie können finden /mag verkoe-
pen de ingeladene goebern / ende is schuldig deselve
goederen an den Kopmann te betaelen binnen 14.
 E Da-

LET
 RS.
 LIE

dagen na sien Anfunft / sulckes als de goederen gegol-
den souden hebben ter plaetse dar deselve hem geschickt
weren. Hæc autem omnia arbitrio boni Magistri, &
eorum quos in nave habet, qui vulgo vocantur Schiffs-
männer / quorumque majorem partem sequi debet v.
Stat. Hamb. p. 2. tit. 14. art. 8. 21. & 22. relinquuntur.

Th. XXI.

*Finis Bode-
meria est
promotio
salutis pu-
blica*

Visâ nunc causâ formali Bodemeria, ad finem ejus
& Effectum porrò accedamus necesse est. Tendit au-
tem inprimis Bodemeria eò, ut promoveantur commo-
da navigationis. Cum enim sæpissimè evenire soleat,
ut Nautæ in exteris regionibus in summâ constituti ne-
cessitate pecuniam, quâ indigent, non habeant, facile au-
tem nemo reperiatur, qui peregrino & tot periculis mor-
tis obnoxio credat, nisi quòdam quasi incitamentò ad
id impulsus; ideò primum pactis mercatorum, postea
legibus & statutis introductum est, ut liceret nautis istius-
modi contractum inire, quò & Creditori & debitori
succurreretur, huic quidem ut pecuniam accipiat, & si
perire forte navem contingat, ad satisfaciendum Cre-
ditori pro pecuniâ creditâ non obstrictus sit; illi autem,
ut propter susceptum dubii Eventus periculum com-
modum aliquod in solatium quasi sentiat. Cum autem
bonum s. interesse publicum in navigationis usu maxi-
mam partem consistat, Navigatio autem sine hõc nego-
tiò salva esse ex omni parte vix queat, inde palam dedu-
citur finem ultimum Bodemeria esse interesse publicum,
seu salutem publicam, ex quò tum præstantia & utilitas
hujus negotii eò magis elucescere potest.

Th. XXII.

*Effectus ra-
sione trium*

Effectus Bodemeria considerari potest tripliciter,
vel

vel respectu Creditoris, vel Exercitoris, vel Magistri navis, *personarum*
 Respectu Creditoris Effectus est vel *onerofus vel lucrato-* *etiam tri-*
rius. Onerofus est, quod pereunte nave absque culpa *plex est.*
 debitoris perdat quoque suum Creditum, & pignus, si *Respectu*
 quod accepit, restituere cogatur, nisi *creditoris*
 Lucratorius est, quod salvâ nave in portum, ad quem *vel onerosus*
 destinata erat, appellente, creditum suum i. e. tam sor- *vel lucrati-*
 tem quàm usuras promissas recipiat. Sunt enim usurae *us est effe-*
 accessio sortis, quæ igitur circa principale obtinent ea- *ctus.*
 dem quoque circa accessoria juris sunt.

Th. XXIII.

Competunt autem Creditori pro consequendô eô, *Competunt*
 quod sibi debetur, variæ actiones, & quidem electivè, *autem cre-*
 modò personalis civilis contra Magistrum ex ipsius con- *ditori ad su-*
 tractu, modo personalis prætoria contra Exercitorem, *um conse-*
 modo realis sive hypothecaria contra quoscunque navis *quendum*
 aut partis oppignoratæ possessores, modo hõc postero- *varia actio-*
 ri casu, quod notandum, expressè sibi de hypothecâ na- *nes, perso-*
 vis prospexerit. Tacitam enim hypothecam in nave *nalis eaque*
 istius modi Creditori, qui pecuniam sub fœnore nauticò *tam Civilis*
 credidit concessam esse, nullibi lego; quod si tamen pe- *quàm Pra-*
 cuniam creditam solùm, sine fœnore conventò repete- *toria, & rea-*
 re velit, illum tacitam hypothecam & quidem cum pri- *lis.*
 vilegiò prælationis habere defendi poterit ex *l. 5. ff. qui*
pot. in pign. Nov. 97. c. 3. vid. Struv. Synt. jur. Civ. Exerc. 44.
S. 49. n. 3. Neque etiam dubito quin pro fœnore conventò
 f. Bodemeria personale privilegium exigendi habeat, vi-
 gore cuius præferatur aliis chirographariis Creditoribus
 tale privilegium non habentibus. Nec obstat antedictis
art. 15. Stat. Hamb. p. 2. tit. 5. ubi Ei qui ad refectionem
 & conservationem navis credit, tacita in navem conce-

ditur hypotheca; quoniam iste articulus loquitur tantum de eo quod in refectioem navis datum est, & non de foenore nautico. Magna autem intercedit differentia inter simplicem contractum mutui, & inter bodemerice contractum. Cumque multi Dd. etiam de communi & civili jure ne quidem illum, qui simpliciter credidit, ad reficiendam vel armandam navem, tacitam hypothecam in navem habere statuunt, *vid. Stypm. p. 4. c. 5. n. 140. & seqq.* ideo eò minus dubitandum, quin hoc jure creditori ratione foenoris tacita hypotheca concessa non sit. Expressa igitur conventionione opus erit ad carinam navis ad hoc obligandam, & tunc adversus quemcunque pignoris. navis vel partis ejus possessorem, quamdiu illa existat & salva est, datur creditori actio hypothecaria tam ratione foenoris quam sortis, nec interest, utrum possessor rem istam lucrativo an oneroso titulo possideat; unde si debitor forte navem suam vel partem eam quam in nave habet, & quam pro accepta pecunia sub nautico foenore oppignoravit, alii vendat, successor iste particularis absque dubio cogitur satisfacere Creditori, quoniam res hic transit cum onere suo, & ita judicatum est in Patria anno 1657. d. 12. Nov. In Sachen Franz Schluener contra Jacob Hambroch. Habet tamen Emtor regressum suum adversus venditorem, nisi ab initio inter eos ita expresse conventum ut Emtor Creditoribus satisfaceret, aut nisi Venditor expresse evictionis praestationem exceperit, quo casu tamen, si ex factio ipsius venditoris res evincatur, pretium restituere hic debet. *vid. l. u. §. fin. ff. d. act. emt.*

Circa oppignoratio-

Th. XXIV.
De jure Lubecensi. l. 3. tit. 4. art. 6. singulare est, quod

quod si quis navem oppigneret ac nihilominus postea eadem ad alia loca naviget, eamque vendat, pignus solvatur, si verò illà ad urbem & flumina ejus revertatur jus pignoris iterum convalescat. Rationem hanc reddit Mevius comment. ad hunc articulum quod navigationis gratia multa singularia reperta & admilla sint, atque inde visum fuerit Statuti conditoribus, si navis ubique subjaceret iis persecutionibus, quibus pignora de jure obnoxia sunt, inde mercatura multa imminere nocumenta & impedimenta, imò & aliis, quorum plus interest non interrompi navium cursum, vel quia merces in eas transferunt, vel quia operas in nave præstant. Accedit quod navis ideò paretur ut hic illic navigetur, ideò conventionem illam ut in certò locò consistat, quasi naturæ navis repugnantem, inutilem esse statuentes judicarunt *Stypm. p. 4. c. 5. n. 7.*

*nem navis
singulare
quid de ju-
re Lubecen-
si statutum
est.*

Th. XXV.

Cæterum cum sæpissimè contingere soleat, ut duo vel plures in navem sub Bodemeriâ credant, & de superâ Debitore literas obligatorias accipiant, quæritur, si concurrant diversi Creditores, qui instrumenta nautici foenoris diversi temporis habeant cum annexâ hypothecâ, quisnam præferatur? Sane si communi regulâ quæ prior tempore potior jure res decidenda foret, affirmandum esset prius. Sed enim vero tam de jure civili Romanò quàm de moribus & constitutionibus maritimarum gentium contrarium hic statuendum, sc. ut novissimum pecuniæ nauticæ instrumentum præferatur aliis similibus instrumentis, unde tritum illud Batavorum: den jongsten Boddemerei Brief gaet vor andere gelicke breven. Rationem hujus rei communiter tradunt hanc, quod per illam posteriorem pecuniam factum, ut

*In contractu
Bodemerie
posterior hypo-
thecarius
preferendus
est priori.*

navis ex portu abierit. Sed ante per prioris non minus
 quam posterioris pecuniam factum est, ut navis ex portu
 abire, navigationemque perficere potuerit? adeoque,
 nonne eadem hic ratio tam pro prioris quam pro poste-
 riore Creditore militat? Dicamus igitur quod is, qui
 postremo pecuniam suam mutuatus est, eo effecit ut jam
 & in presenti carina navis salva sit, quæ si jam salva non es-
 set Creditores priores nihil accipere possent, unde sane æ-
 quum est, ut is cujus pecunia pignus salvum redditum est,
 prioribus præferatur, Conf. l. 6. ff. qui pot. in pign. Et hæc
 est causa quare art. 2. P. 2. tit. 18. Stat Hamb. (quo cautum
 erat ut concurrentibus pluribus bodemeriz literis prio-
 res præfererentur,) per recessum d. An. 1618. mutatus sit,
 juxta quem etiam in terminis judicatum est, in Patria an.
 1659. Id. 3. Mart. In Sachen Henrich Sandts Creditores,
 contra Henrich Sandts Witwen & An. 1659. 24. Nov.
 In Sachen Peter Guouers & Consorten contra Al-
 bert Wippeman ic. Besl.

Th. XXVI.

Ille qui in
 navem ex-
 struendam
 & instru-
 dam credi-
 dit præfer-
 tur credi-
 toribus bo-
 demeria

Atque hæc ita juris sunt inter concurrentes duos
 aut plures bodemeriz Creditores; quod si verò cum
 his concurrat qui in navem extruendam & instruendam
 credidit, tum is juxta mores & consuetudinem maritima-
 rum gentium his omnibus præfertur unde iterum tritum
 illud Batavorum: *Bielbrief gaet vor Bodmeret-brief*
 i. e. instrumentam pecuniæ creditæ in navem extruen-
 dam & instruendam præfertur instrumento fænoris nau-
 tici, modo hoc casu expresse de hypothecâ sibi prospexe-
 rit qui in extruendam navem credidit. arg. l. 26. § 34.
 ff. de reb. aut. jud. poss. junct. l. 17. C. d. pignor. l. 7. C. qui
 pot.

pot. in pign. nisi vel Statutò vel moribus expressè contra-
rium probari possit, cum in dubiò statuta ex jure civili
interpretationem accipiant. vid. Gail. 2. Obs. 33. n. 4. Si
ergo caute agere velint Creditores qui pecuniam dant
auf Bodmerei necesse est, ut inquirent utrum aliorum
quam ipsorum Exercitorum pecunià navis sit instructa,
& ita adsit instrumentum tale, quod vocatur Bielbrif/
ne in damnum incidant.

Th. XXVII.

Cæterum non inutiliter forsan hic quæritur an, si
concurrat cum istiusmodi Creditore bodemerix, qui ex
pressâ hypothecâ munitus est, uxor debitoris, an inquam
illa ratione datis illatz, in nave, si forte nihil magis in bo-
nis debitoris mariti supersit quam sola navis, præferenda
sit? quod sane secundum jura Justiniana communiter
affirmant Doctores per l. 12. C. qui pot. in pign. nov. 97. c. 3.
& 4. & §. 29. Inst. de act. ubi uxorem omnibus mariti Cre-
ditoribus, per consequens etiam anteriorem expressam
hypothecam habentibus prætulit Justinianus; quàmvis
contraria Sententia, mulierem scilicet legalibus &
tacitam hypothecam habentibus Creditoribus quidem
præferri, anterioribus verò expressam hypothecam ha-
bentibus cedere, in praxi magis recepta & æquior senten-
tia sit. Imò cum jure Patriò mulier non solum postpona-
tur Creditori expressam anteriorem, sed & posteriorem
hypothecam habenti, idq; ideò quoniam uxoris dos ob-
ligata est pro debitis mariti constante matrimonio con-
tractis; ideò eò minus dubii erit, quin etiam Bodemerix
creditori postponatur. Tandem etiam ipsam Rempubli-
cam creditricem, & fiscum in contractu Bodemerix, si nul-
la constitutio particularis obstat, cedere, nullus dubito.

Th.

Uxor con-
currentium
Creditore
bodemerix.
ratione do-
tis non præ-
ferenda est.

nec respu-
blica nec
Fiscus.

Jam accedimus ad personam Exercitoris visari, quis sit respectu Ejus Effectus Bodemeria. Est autem ille iterum vel *onerosus* vel *lucratorius*. Onerosus est, quod teneatur ex contractu Magistri, vel Exercitoriâ actione, vel conditione ex moribus, nonnunquam etiam actione quod jussu, ad id, ut reddat pecuniam creditam, in eâ bonitate, quâ tempore contractus fuit, cum usuris promissis, factâ nimirum in singulos menses, septimanas & dies computatione, nisi, quod ut plurimum fieri solet, in totam navigationem unicum fœnus, finitâ navigatione semel de totâ sorte solvendum, constitutum sit. Nec est quod hanc dispositionem quâ tenetur Exercitor ex contractu Magistri, iniquitatis quisquam accusare velit, cum enim hi, qui cum Magistrô contrahunt ignari sapius sint conditionis Magistri, propter navigandi necessitatem æquum fuit eum, qui Magistrum navi præposuit, teneri *l. i. pr. ff. de Exerc. Act.* Accedit quod qui aliquem præponis clarâ & apertâ voce dicere videatur: *Hunc ego præposui, qui volet, cum Eô contrahat;* inde nullæ exceptiones, non versæ forte in navis usum pecuniæ creditæ, & si quæ sunt aliæ hujus conditionis, Exercitori opitulantur, sed conventus de fœnore nauticô, factâ legitimâ à Creditore probatione in continenti cogitur solvere, nec refert utrum in præpositionis formulâ facultas ac potestas mutuum sumendi expressa sit nec ne, quia eô ipsô, quô eum Magistrum navigationi præposuit, omnia ei simul tacite concessisse videtur, sine quibus ea exerceri commode nequit, unde rectè id extenditur eô, ut mutuum nihilominus Magistri accipere possint, tametsi Exercitor in præpositionis formula expresse id prohibuerit, quia casum

Respectu Exercitoris Effectus iterum est vel onerosus vel lucratorius.

summa summæ necessitatis semper excepisse, nec de eo cogitasse præsumitur Exercitor, & quàmvis de eo cogitarit, hæc tamen prohibitio propter utilitatem & necessitatem navigandi nihil operatur, cum ei quod publicè utile est privatorum pactis derogari non posse certum sit.

Th. XXIX.

Sed si plures sint Exercitores, quomodo Creditori adversus Eos competat Actio, an contra quemcunque in solidum an pro ratâ parte, adhuc paucis quæro? Et constat perspicuè ex l. 1. §. fin. & l. 2. ff. de Exer. Act. singulos in solidum teneri, ne, qui cum unò contraxit in plures adversarios præter intentionem suam distringatur. Nec obstat huic legi l. fin. §. 5. ff. Naut. Caup. ubi dicitur quod plures navem exercent, unus quisque pro parte quâ navem exercet conveniatur, non quidem, quasi hæc lex loquatur de iis, qui per se navem exercent, priores verò de his qui per alium exercent, quæ Accursii conciliatio est, sed quod hæc lex loquatur de actione in factum ex delictò vel culpâ nautarum, illæ vero de Exercitoriâ ex contractu, idque ideò, quia illa induplum est ex quasidelictò Exercitoris, cui imputatur quod malorum hominum operâ in nave usus fuerit, hæc verò est ex contractu Magistri quem Exercitor navi præposuit. Unde quilibet Exercitor ex suo quasi delictò tenetur pro sua parte, ex contractu autem Magistri in solidum ob rationem ante allatam. Grotius equidem lib. 2. de jure belli & pacis cap. 11. n. 13. iniquitatis jus nostrum Civile accusare nititur, quæ si naturali æquitati non conveniat, ut ex factò Magistri Exercitores singuli in solidum teneantur, cum illa satis habeat, si pro suis singulis partibus, quas in nave habent conveniantur, nec publicè id utile sit, cum homines hoc

Si plures sint Exercitores singuli in solidum teneantur,

si aliud dicitur de actione in factum, quæ induplum est.

Unde refutatur Grotius, qui Jus Civile in hoc iniquitatis arguit.

F ipsò

LIBR. LIE

ipso ab exercendis navibus absterreantur, dum nimirum metuere ipsos necesse est, ne ex facto Magistri in infinitum teneantur, addens præterea apud Hollandos hanc legem Romanorum non servari, imo contra constitutum esse, ne actione Exercitoriâ universi etiam amplius teneantur, quam ad æstimationem navis, & eorum quæ in nave sunt. Sed enim vero hæc Grotii rationes, quod pace Summi Viri dixerim, tanti non sunt, ut æquitati Juris Civilis quidquam detrahant, quoniam justum absque dubio & æquum est principium, ut is qui cum uno contraxit, actionem suam in multos divisim dirigere non cogatur, ne sic multis judiciis vexetur. Nec mores Hollandorum, ad quos provocatur, ad moralitatem vel æquitatem hujus quæstionis quidquam conferunt, cum non exemplis sed legibus & rationibus judicandum, imprimis vero in Hollandiâ ut plurimum tales Exercitores communem cassam habeant, ex quâ sine prolixitate processus, justo petitori satisfaciat, ut sic non opus sit Exercitores, vel unum in solidum vel divisim convenire; alias negotiationi majus periculum immineret, si qui Magistro solidum credidit à singulis Exercitoribus suo periculo partem tantum repetere posset. Hinc quoque testante Marquardo *de commerc. lib. 1. cap. 8. n. 40* alibi jus nostrum Civile tanquam magis æquum, hodiernum usu observatur. Caterum dicta cætenus vera sunt, si, quod unus Exercitorum conventus in solidum præstiterit, id à cæteris quos solidum solvendo liberavit, pro partibus eorum rursus consequatur, vel actione pro Socio, si Exercitores sint Socii, vel communi dividundo, si Socii non sint. His enim actionibus cessantibus quisque Exercitorum non tenetur, nisi pro parte, ne Exercitores in damno versentur *l. 14. ff. d. Instit. Act. v. Borch.*

*Habet m-
men Exerci-
tor, qui soli-
d. m. solvit,
actiones su-
as contra
coexercito-
res:*

v. Borchholt. Comm. Inst. l. 4. tit. 7. §. eadem ratione num. 8. conf. disputat. Dn. D. Barthii de Magistro navis cap. 3. §. 17. Atque hæc de oneroso effectu Bodemeriz respectu Exercitoris Lucratorius Effectus respectu Ejus est ut omne lucrum & emolumentum ex pecuniâ nauticâ proveniens sicut omne damnum, ad ipsum, non ad Magistrum spectet, nisi is simul sit Exercitor.

Lucrum ex pecuniâ nauticâ accipit Exercitor

Th. XXX.

Respectu Magistri effectus Bodemeriz etiam est vel onerosus vel lucrativus. Onerosus est quod ipse vel personali actione conveniri possit ex contractu à se ipsò celebratò ad exsolvendum id, quod in contractum deductum est, vel reali, si pignus adhuc possideat. Est enim in liberâ electione Creditoris, utrum pignori incumbere, an Magistrum actione personali directâ civili, an Exercitorem utili pratoriâ actione convenire velit. Et hoc modò conventus Magister ob pecuniam nauticam non potest ullâ exceptione se tueri, nec Creditoribus in locum suum Exercitores aut Conductores navium substituere, quasi in ipsorum non suum usum accommodum pecunia sit consumpta, sed cogitur ipse Creditoribus cum quibus ipse contraxit, satis facere, relicto sibi suo adversus Exercitores & alios jure, quemadmodum judicatum in Patria anno 1656. 17. April. In Sachen Andreas Berenberg contra Henrich Hardorp hisce formalibus; P. P. Das der producirte Bodmeren-Brieff bey Wörden/und selbigen Zufolge Beklagter die eingeklagte 1687. M. 8. sch. Alrn. zu bezahlen schuldig sein soll, und wird ihm sein regress wieder seine Rheder und Befrachtere vorbehalten B. V. R. W. quod ampliatur, ut procedat

Respectus Magistri effectus onerosus est, quod possit conveniri vel reali vel personali actione,

ACT
RS.
LIE

etiam si Magister navis nudus saltem Minister sit, nullam habens in nave partem, qualis termino nautico vocatur Ein Schiffer quod etiam in terminis ita judicatum in Patria anno 1656. 17. April in causa Johan Berenberg contra Peter Schröder. Quod si Magister navis suam partem quam in nave habet, expresse sub foenore nautico oppignoravit, & postmodum ista pars Creditoribus non sufficiat, tum in Eventum, persona & cætera Magistri bona Creditoribus sunt obligata, uti judicatum in Patria anno 1656. d. 13. Mart. in causa Franz Schleuer contra Andreas Röber hisce form: Erkennen die zur Admiralität deputirte Herrn und Bürgere in contumaciam vor Recht daß Kläger die eingeklagte 448. M. aus dem verbodmeten 16. Part Schiffs / und wo solches nicht zureicht / aus Beklagten anderen Gütern zu suchen befügt sein soll B. B. N. W. priusquam tamen ad ista bona Magistri deveniatur videndum annon ex nave satisfieri possit, uti iterum judicatum in Sachen Johann Berenberg contra Johann Claussen anno 1659 28. April. Quod si vero nec bona reliqua Magistri sufficiant, cæteri Exercitores in subsidium tenentur; si tamen illegitimo modo i. e. absque necessitate & eo in loco, ubi Exercitores presentes fuere, Magister navis Bodemeriam contraxerit, Exercitores quidem adhuc tenentur, (nisi cum Magistrò navis colluserit Creditor) damnum tamen quod inde in Exercitores redundare potest solus Magister ferre & refarcire tenetur, nullò ipsi relicto adversus Exercitores suos regressu Stat. Hamb. p. 2. tit. 14. art. 32. ib. würde ein Schiffer ohne Noth muthwillig das Schiff verbod-

Parte Magistri oppignorata non sufficiente, persona ipsius est, obligata

nisi ex ipsa nave Creditoribus satisfieri possit

bodmen/so soll der Schiffer den Schaden denn die
 Rheder darauff rechnen können aus seinen Beutel zu
 erstatten schuldig sein. Nonnunquam etiam in famiâ per-
 petuâ, relegati ex urbe, afficiuntur *Stat. Hamb. p. 2. tit. 18.*
art. 4. ib. derselbe Schiffer soll wenn er allhie wieder
 angelanget vor einen unehrlichen Mann gehalten/
 auch in dieser Stadt und derselben Gebieth nicht ge-
 duldet werden. *Et seq. art. quod ex Ordinatione nauticâ*
saepius allegatâ nonnunquam ad poenam Corporalem &
capitis extenditur tit. 6. art. ibi nach Gelegenheit an Leib
 und Leben gestrafft werden. Meritò autem hæ consti-
 tuta sunt poenæ, ut his deterriti Magistri navium non tam
 facile prosiliant ad talem actum qui Dominis navium s.
 Exercitoribus uti ingens quandoque commodum ita ma-
 ximum etiam afferre potest detrimentum. Lucratorius
 Effectus Bodemerix respectu Magistri navis est quod fiat *Lucratorius*
 Dominus pecuniæ seu rei sub fœnore nauticò data, & idè *effectus re-*
 ad quodcunque id necessarium putaverit ad id pecuniam *spectu Ma-*
 impendere potest; quamvis autem Dominus sit, pecunia *gistri est ut*
 tamen data, quod notandum contra communem regu- *fiat Dominus*
 lam *res perit suo Domine* non perit ipsi sed creditori, uti *pecunia tre-*
 supra dictum est. *dite.*

Th. XXXI.

Addenda hic est quæstio utrum, si Magister navis. *Creditor Bo-*
 qui pecuniam accepit sub Bodemerix, in itinere ob im- *demerix ob*
 minens periculum jactum mercium facere cogatur, Cre- *jactū mer-*
 ditor bodemerix non minus quàm ceteri, quorum mer- *cium non*
 ces per jactum salvæ mansere, ob salvam sortem suam te- *tenerur de*
 neatur de Avaria, sive de contributione? quod negatur *avarix*
 non solum ob expressum textum in *Stat. Hamb. p. 2. tit.*
18. art. 6. ibi von Bodmerer Gelde ist man nicht schuldig
 F 3 have

quavis Af-
secutor de
ca ob diver-
fas rationes
teneatur.

haberet zu bezahlen; sed etiam ob sequentes rationes. Primo enim onus contributionis tantum iis incumbit, qui sunt Domini navis & mercium, quæ per jactum salvæ factæ, non autem iis qui nullas in nave merces, sed jus saltem aliquod nempe pignoris habent. Sed instas ob susceptum periculum necesse est, ut Creditor bodemerix avariam solvat, non minus quam Assesuratores, qui quamvis non sint Domini mercium, pro quibus assesurarunt, Avarix tamen sumtusolvere tenentur. Verum respondeo hic notabilem intercedere differentiam inter assesurationis & Bodemerix contractum. Assesurator enim omne periculum in se suscipit & ad omnis damni restitutionem se obligat; qui autem pecuniam mutuo dat, & in securitatem crediti carinam navis sibi oppignorari curat, hoc saltem periculum in se suscipit, ut, si carina navis perierit, sortem ipsam perdat, illam autem salvam sortem cum usuris recipiat. Secunda ratio est quod pro conservanda pecunia nautica proprie jactus non fuerit factus. *vid. l. 2. §. 2. ff. ad L. Rhod. it. Weyrsii tractat. von Uvarenen.* Accedit tertio quod navis pecunia nautica physice non sit onerata, nec ista pecunia ad augendum periculum quidquam contulerit, nec hæc in nave existat, per consequens nec de eo solvenda erit Avaria.

Th. XXXII.

Affinia Bo-
demeria
sunt Assesu-
ratio &
Fœnus ter-
restre

Inter Affinia Bodemerix refertur (1) Assesuratio, quæ est conventio de periculo navis vel mercium aliò transvehendarum suscipiendò, & convenit cum Bodemerix in eò quod utraque incertum periculum, sed illa quidem mercium, hæc vero pecuniarum creditarum contineat *vid. Hug. Grot. d. J. B. & P. l. 2. c. 12. n. 23. Marquard. d. jur. mer-*

Mercat. lib. 3. c. 13. (2) fœnus quasi nauticum seu terre-
stre, quod ad similitudinem fœnoris nautici contrahitur,
quando non tam periculum navigationis subest, quàm
alterius itineris vel rei, ut si periculò meò alicui dem pe-
cuniam, aliquid meò nomine in locò peregrinò emendi,
aut si athletæ pecuniam credam, unde se alat & exerceat,
hòc pactò, ut si vincat, reddat sortem cum usuris, si vinca-
tur nihil reddat, & si quæ sunt aliæ hujus fœnoris Species
de quibus videri potest *l. 5. ff. de Naut. fœn.* ibique DD.
Cæterum pecunia trajectitia non tam affinis Bodemerix
est, quàm Synonymum ejus, nisi quod in hòc ab eà diffe-
rat, quod pecuniam trajectitiam non præcisè in usum
navis ut bodemeria, sed simpliciter credi solitum fuerit
cum potestate utendi, quomodo libuerit.

*Et quodam-
modo pecu-
nia trajecti-
tia,*

Th. XXXIII.

Restat, ut de processu formà in actionibus bodeme-
rix instituendis solitâ pauca addamus. Quemadmodum
autem jam olim de submersis navibus & bonis naufrago-
rum Imp. Honorius & Theodosius decreverunt, ut le-
vatò velò, i. e. summariò processu (si enim ordinario pro-
cessu causa cognoscebatur, tum, donec sententia ferenda,
judices, ne viderentur, velò obduci solebant *Panciroi. 2.*
Variarum lect. 47.) cognoscatur: *l. 5. C. de naufrag.* ita hodie
in omnibus fermè rebus maritimis breviter & summariè
absque strepitu juris proceditur, adeòque etiam actiones,
quæ pro bodemerix prosequendâ competunt, summariò
ut plurimum instituuntur processu, observatis sc. essen-
tialibus tantùm processus requisitis. Videtur enim
exigere æquitas, ut qui commodum navigationis pecuniâ
suâ promoveri student longò processuum sufflamine non
detineantur, sed citra prolixitatem audiantur, judicentur,
&

*Actiones Bo-
demerix si-
ne Strepitu
judicii sum-
mariè sunt
decidenda*

Contra in-
strumentum
Bohemerica
nulla
exceptiones
admittun-
tur.
ne quidem
solutionis

& illud quod ipsis jure competit, sine morâ consequantur. Solent autem in plerisque civitatibus maritimis peculiaria collegia & judicia maritima constituta esse, in quibus controversiæ nauticæ cum similibus summariter ventillantur & examinantur, & à quibus, nisi magna summa sit, Appellatio facile non conceditur *Conf. art. 3. tit. 2. Ord. Naut. Civit. Hanseatic.* In Patriâ eum in finem constitutum est Collegium quod vocatur Admiralitatis in quò res maritimæ quàm citissimè cognoscuntur & dijudicantur, unde si instrumentum nautici fœnoris quod producit Creditor absque vitiò sit, idque juratò is obtinuerit, incontinenti ad solvendum reus condemnatur nullis Exceptionibus ipsi nisi sint prægnantissimæ, opitulantibus. Et scribit Kurike *Comment. ad dict. Const. Naut. tit. 6. in pr. inf.* reperisse se quendam de fœnore nauticò conventum & convictum, Exceptionem solutionis quidem in Executione objecisse, ast ad eandem probandam non admissum esse, antequàm rei judicatæ satisfaciendo, tantum pecuniæ, quantum alter prætendebat, judicialiter deposuisset, idque Gedani ita judicatum esse. Simile Exemplum habet *Loccen. de jure marit. lib. 2. c. 6. inf.* In Patria quoque anno 1655 in causa *Wilcken Broede contra Claus Schröder* contigit, ut reus conventus de Nauticò fœnore exceperit se jam solvisse partem crediti, sed nihilominus ad ~~en~~solvendam totam summam condemnatus fuerit, salvâ ipsi suâ reconventionem cum Actore instituendâ, hæc enim in fine sententiæ addita sunt verba: *und wird Beklagten im fall Er wegen eingewandten exceptionen Klägers Spruchs zu erlassen nicht gemeinet seine reconvention wieder selbigen hiemit reserviret, und vorbehalten / B. B. N. W.*

Atque

Atque hæc sunt B. L. quæ de Bodemeria pro viribus hæc vice exhibemus, plura quæ adduci commodè potuissent vel etiam debuissent ulteriori & solidiori elaborationi, si vires & vitam Deus concesserit, reservantes. Cæterum quoniam non dubitamus ex instrumentò quòdam favoris nautici naturam hujus negotii clariorem aliquò modò fieri posse, ideò copiam istiusmodi instrumenti, prouti eam ex Patriâ accepimus, hic subjicimus :

Ich NN. von Hamburg / Schiffer nechst Gott von meinem Schiff / genant Victoria, groß ungefehr 300. Lasten jeko bereit liegend vor Amsterdam / und mit dem ersten guten Winde / so Gott verleihen wird zu segelen nach Lissabon / wo selbstn meine rechte Entladung sein soll / bekenne hiemit empfangen zu haben von Euch N. die Summa von 600 rth. und daß auff Bodmeren / und rechte avonture von der See auff mein vorbemeltes Schiff / und Schiffs-Geretschafft / wie ichs nun zur Zeit führe / welche avonture und periculen von der See geendiget sein sollen / und die Bodmeren davon verschienen sein 24. Stunde nachdem ich mein Anker werde haben fallen lassen auff der Rheide oder den Haven des Places von Lissabon obbemelt / welche vorbenante Summa von 600. rth. und über dem das Aufgeld davon für die Gefahr oder avonture von der See a 12. procent machende zusammen die Summa von 672. rth. ich gelobe zu bezahlen an Euch N. oder Ordre 8. Tagen nach meines Schiffe arrivement zu Lissabon / oder wor es seine Last brechen wird in guten gangbahren Gelde kostlos und schadelos. Zu Volthung dessen verbinde ich erstlich mein vorbemeltes Schiff und dessen Geretschafft / auch meine Person / Güter / jezige und künfftige / beweg und unbewegliche / dieselbe stellende unter Zwancf realer Execution

G aller

1111
RS.
LIE

(50) (50)

aller Herren / Höfen / Richter und Gerichte / renuncii-
rend allen und jeden so diesen zu wieder / in sonderheit
der regul: generalem renunciationem non valere, nisi
specialis praecefferit. Urfündlich habe ich mit meiner
gewöhnlichen Unterschrift hievon 3. Bodmeyer-Brie-
fe eines Inhalts untergezeichnet / wovon / wenn einer
bezahlt die anderen von keinen Wehrt sein. Actum Am-
sterdam m. a. N. N.

Corollaria.

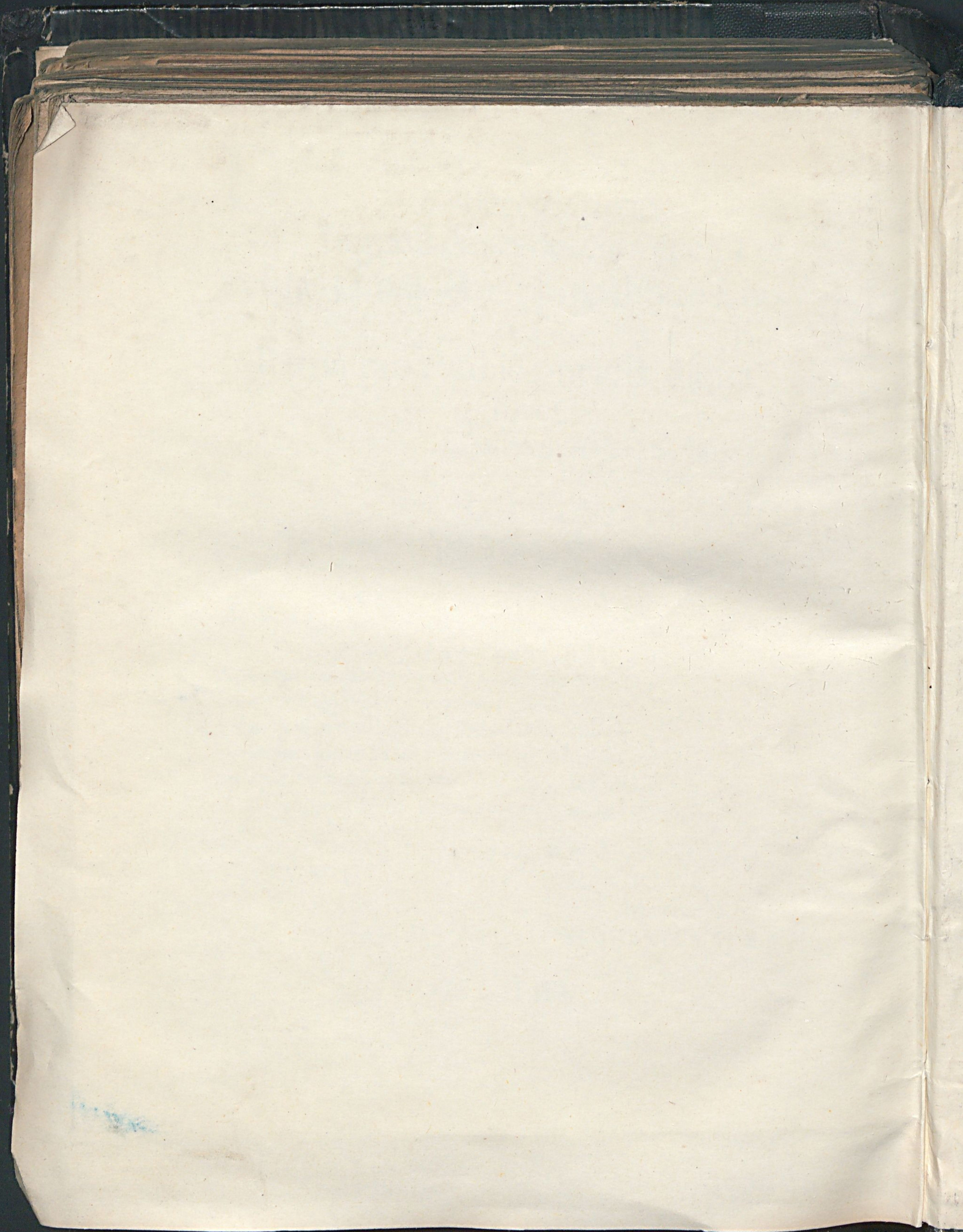
- I. Si ex pluribus fidejussoribus singulis, cum renunciatione
expressâ vel tacitâ exceptionis divisionis, in solidum obli-
gatis unus integrum debitum solvit, antequam à Credito-
re ipsi cedantur actiones, contra Confidejssores non ha-
bet regressum, nisi inter ipsos Specialis intercesserit con-
ventio, vel tanquam Correi intervenerint.
- II. Perjurium quâ tale panæ externæ in forô seculari non
subjacet.
- III. Conjunctio conjugalis cum personâ quæ propter æta-
tem ad generationem inhabilis est, magis est cri-
minosa, quam pro legitimô matrimoniô habenda.
- IV. Magistratui munera accipere licet, imo eadem simplici-
ter recusare in verecundum; secus dicendum de Judice.

Allegata sic emendanda sunt:

Th. 1. pro l. 6. ff. d. rei vind. lege l. 61. Th. 2. pro tit. 5. art. 8. lege
tit. 5. art. 7. item pro tit. 6. art. 1. lege tit. 6. in pr. Th. 3. pro P. 4.
Cap. 5. lege P. 4. C. 2. Th. 4. pro l. 6. C. Eod. lege l. 6. ff. Eod. Th. 6.
pro tit. 5. art. 1. lege tit. 6. art. 1. item pro 3. Pol. 3. lege 3. Pol. 5. it:
in fine pro arg. l. 13. lege arg. l. 11. Th. 10. pro l. 2. §. 5. lege l. 2. §. 3.
item pro l. 25. C. lege l. 5. §. 6. C. item pro l. 4. pr. ff. d. Exer. Act. le-
ge l. 4. pr. ff. de reb. Cred. Th. 16. pag. 27. pro tit. 6. art. 1. lege tit.
6. art. 1. ib. Th. 18. pag. 31. ad allegatum Grotium adde lib. 3.
item pro tit. 3. lege tit. 3. art. 9. Th. 19. in fine pro pag. 143. b.
§ 149. lege pag. 293 § 294.

(50) (50)

~~W~~ für den Lesesaal!

Halle, Diss., 1697 AK

ULB Halle 3
002 274 884

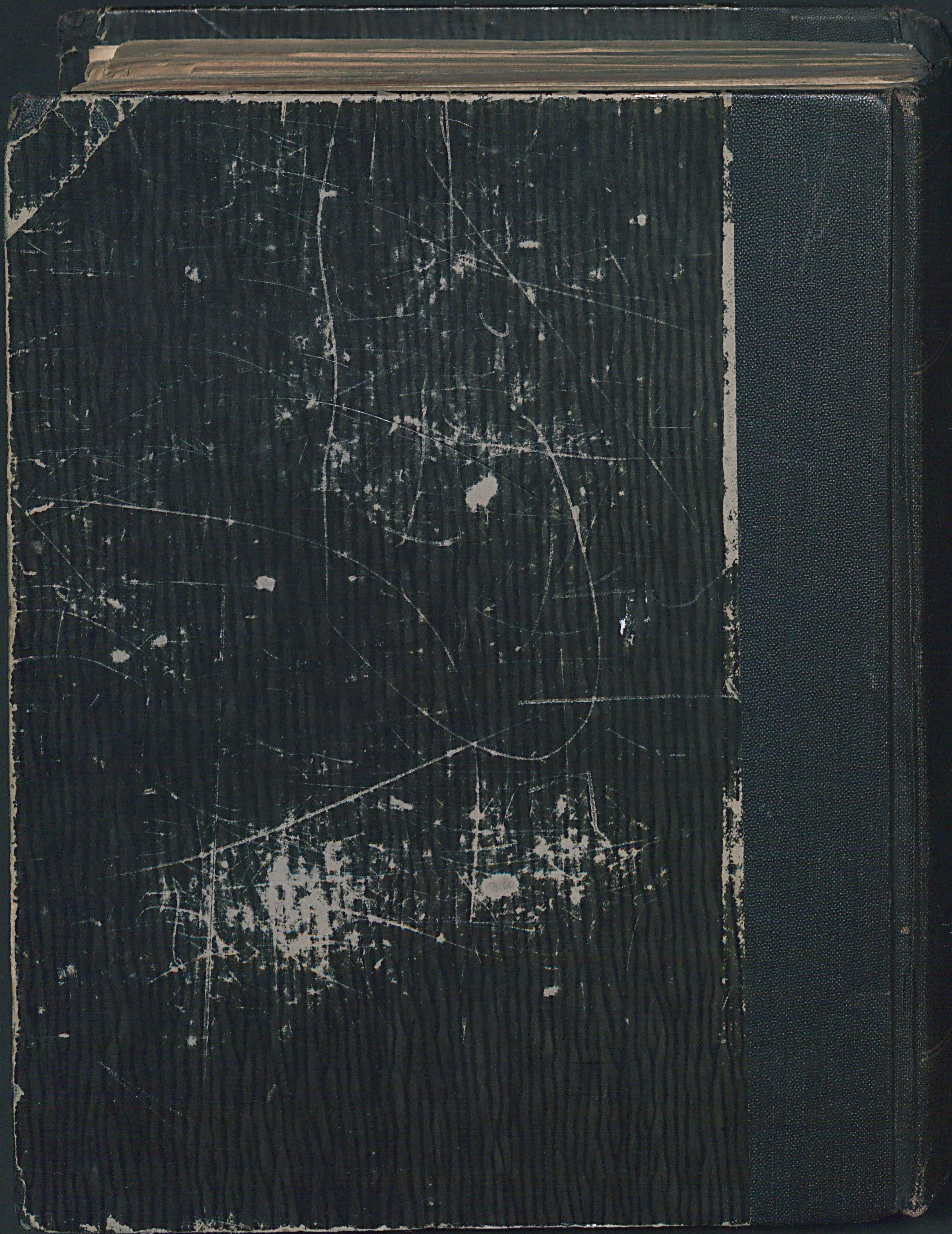
f

sb.

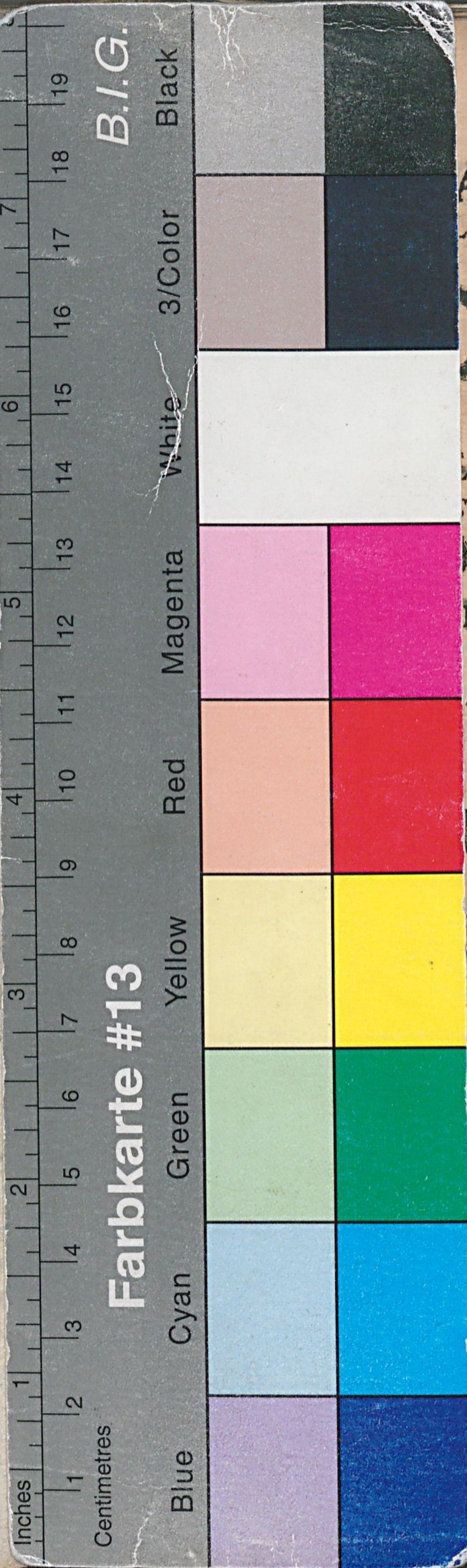

VJ 17

1697
40
10

2. D. B. V. 17.
ATIO JURIDICA SOLENNIS
LOCO INAUGURALIS

De
DEMERIA,

Quam
MAGNIFICENTISSIMO,
SIMO PRINCIPE AC DOMINO,
FERICO WILHELMO,
E BRANDENBURG. ELECTORATUS
HÆREDE. &c. &c. &c.

ACADEMIA FRIDERICIANA
ILLUSTRIS FACULTATIS JURIDICÆ
P R Æ S I D E

NRICO BODINO,
BRANDENB. CONSILIARIO ECCLESIAST.
DEBURGENSI GRAVISSIMO, PROFESSORE
DINARIO, ET FACULT. JURID.

h. s. DECANO,
PROMOTORE AC HOSPITE
VO DEVENERANDO,
RO LICENTIA

trôque jure honores & privilegia Do-
a quodocunque capessendi,
EMB, ANNO M DC XCVII.
oris ante- & pomeridianis
AUDITORIO MAJORI
Eruditorum examini submitte
S RADEMIN Hamburgensis.

Æ MAGDEBURGICÆ,
NIS JACOBI KREBSII, ACAD, TYPOGR,

